

I. MELLÉKLET: ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK

TARTALOMJEGYZÉK

I. MELLÉKLET: ÁLTALÁNOS FELTÉTELEK	17
TARTALOMJEGYZÉK	17
A. RÉSZ: JOGI ÉS ADMINISZTRATÍV RENDELKEZÉSEK	21
II.1. cikk: Meghatározások	21
II.2. cikk: A kedvezményezettek általános kötelezettségei és szerepe	22
II.2.1. A kedvezményezettek általános kötelezettségei és szerepe	22
II.2.2. Az egyes kedvezményezettek általános kötelezettségei és szerepe	23
II.2.3. A koordináló kedvezményezett általános kötelezettségei és szerepe.....	23
II.3. cikk: Kommunikáció a felek között	24
II.3.1. A kommunikáció formája és eszköze	24
II.3.2. A közlések időpontja.....	25
II.4. cikk: Kártérítési kötelezettség	25
II.5. cikk: Összeférhetetlenség	25
II.6. cikk: Titoktartás	26
II.7. cikk: A személyes adatok kezelése	26
II.7.1. Személyes adatok kezelése az Ügynökség részéről.....	26
II.7.2. Személyes adatok kezelése a kedvezményezettek részéről	26
II.8. cikk: Az uniós finanszírozás nyilvánossága.....	27
II.8.1. Tájékoztatás az uniós finanszírozásról, valamint a LIFE Program és a Natúra 2000 emblémáinak használata	27
II.8.2. Az Ügynökség felelősségét kizáró jogi nyilatkozatok.....	28
II.9. cikk: Korábban létező jogok, valamint az eredmények tulajdonjoga és használata (ideértve a szellemi tulajdonjog és az iparjogvédelmi jogokat)	28
II.9.1. A kedvezményezetteknek az eredményekhez fűződő tulajdonjoga.....	28

II.9.2	Korábban létező jogok	29
II.9.3	Az eredmények használatához fűződő és korábban fennálló uniós jogok 29 II.10. cikk: A projekt végrehajtásához szükséges szerződések odaítélése	30
II.11.	cikk: Alvállalkozói szerződés kötése a projekt részét képező feladatokra	31
II.12.	cikk: Pénzügyi támogatás harmadik felek részére	32
II.13.	cikk: A szerződés módosítása	32
II.14.	cikk: A harmadik felet illető kifizetés iránti követelések engedményezése	33
II.15.	cikk: Vis Maior	33
II.16.	cikk: A projekt végrehajtásának felfüggesztése.....	34
II.16.1.	A végrehajtás felfüggesztése a kedvezményezettek részéről	34
II.16.2.	A végrehajtás felfüggesztése az Ügynökség részéről.....	34
II.16.3.	A felfüggesztés következményei	35
II.17.	cikk: A szerződés megszűnése.....	36
II.17.1.	A szerződés felmondása a koordináló kedvezményezett részéről.....	36
II.17.2.	Egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetése a koordináló kedvezményezett részéről.....	36
II.17.3	A Szerződés felmondása illetve egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetése az Ügynökség részéről.....	37
II.17.4	A megszűnés következményei.....	38
II.18.	cikk: Irányadó jog, jogviták rendezése és a végrehajtandó határozatok	40
B. RÉSZ: PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK	41	
II.19.	cikk: Elszámolható költségek	41
II.19.1.	A költségek elszámolhatóságának feltételei	41
II.19.2.	Elszámolható közvetlen költségek.....	41
II.19.4.	Nem elszámolható költségek	45
II.20.	cikk: A kimutatott összegek azonosíthatósága és ellenőrizhetősége	46

II.20.1. A költségek és a hozzájárulások kimutatása	46
II.20.2. Nyilvántartások és a kimutatott költségeket és hozzájárulásokat alátámasztó egyéb bizonylatok	46
II.20.3. Feltételek a költségelszámolás módszere megfelelőségének megállapításához.....	47
Nem alkalmazandó	47
II.21. cikk: A kedvezményezettek kapcsolt szervezeteinek elszámolható költségei	47
II.22. cikk: Átcsoportosítások a költségvetésben.....	47
II.23. cikk: A beszámolási kötelezettségek be nem tartása	48
II.24. cikk: A kifizetések felfüggesztése és a fizetési határidő	48
II.24.1. A kifizetések felfüggesztése	48
II.24.2. A kifizetések határidejének felfüggesztése.....	50
II.25. cikk: A támogatás végösszegének kiszámítása.....	50
II.25.1. 1. lépés: Az elszámolható költségek vetítése a térítési rátának megfelelően, és az egységre jutó, átalány és egyösszegű hozzájárulás összegének hozzáadása	51
II.24.2. 2. lépés: Korlátozás a támogatás maximális összegére.....	51
II.24.3. 3. lépés: Levonás a nyereséget tiltó szabály alapján	51
II.24.4. 4. lépés: Levonás a nem megfelelő végrehajtás vagy egyéb kötelezettségek megszegése miatt.....	52
II.26. cikk: Beszedés.....	53
II.26.1. Beszedés az egyenleg kifizetésének időpontjában.....	53
II.26.1. Beszedés az egyenleg kifizetése után	53
II.26.2. A beszedési eljárás.....	53
II.26.3. Késedelmi kamat.....	54
II.26.4. Bankköltség.....	54
II.27. cikk: Ellenőrzés, vizsgálat és értékelés.....	54
II.27.1. Műszaki és pénzügyi ellenőrzés, vizsgálat, valamint időközi és záró értékelés	54
II.27.2. Kötelezettség a dokumentumok megőrzésére	55

II.27.3. Információszolgáltatási kötelezettség	55
II.27.4 Helyszíni látogatás	55
II.27.5 Kontradiktórius vizsgálati eljárás	56
II.27.6. A vizsgálat megállapításainak következményei	56
II.27.7. A rendszeres vagy ismétlődő hiba, rendellenesség korrekciója, csalás és kötelességszegés.....	56
II.27.8. OLAF-ellenőrzések és vizsgálatok	58
II.27.9. Az Európai Számvevőszék ellenőrzései és vizsgálatai	59

A. RÉSZ: JOGI ÉS ADMINISZTRATÍV RENDELKEZÉSEK

II.1. CIKK: MEGHATÁROZÁSOK.

A Szerződést az alábbi meghatározásokra tekintettel kell értelmezni:

„Projekt” azoknak a támogatásban részesülő tevékenységeknek illetve intézkedéseknek a halmaza, amelyeket a II. mellékletben megnevezett kedvezményezetteknek kell végrehajtani.

„Bizalmas információ vagy dokumentum” az a (formáját tekintve bármilyen) felek bármelyike által írásban bizalmasnak minősített információ vagy dokumentum, amelyet az egyik fél a másik féltől átvesz, illetve amelyhez valamelyik fél a Szerződéssel összefüggésben hozzáfér. Nyilvánosan rendelkezésre álló információt nem tartalmaz.

„Összeférhetetlenség” olyan helyzet, ahol valamelyik kedvezményezett családi okokból, érzelmi élete, politikai vagy nemzeti hovatartozása, gazdasági érdeke vagy az Ügynökséggel illetve a Szerződés tárgyával kapcsolatban álló harmadik féllel fennálló egyéb közös érdeke miatt képtelen a Szerződést pártatlanul és tárgyilagosan megvalósítani.

„Közvetlen költségek” a projekt végrehajtásához közvetlenül kapcsolódó, és ezért közvetlenül a projektnek tulajdonítható konkrét költségek, amelyek közvetett költséget nem tartalmazhatnak.

„Vis Maior” a felek befolyásolási körén kívüli, előre nem látható, kivételes helyzet vagy esemény, amely a felek bármelyikét valamelyik szerződéses kötelezettségének teljesítésében akadályozza, de nem tulajdonítható sem a felek, sem alvállalkozóik, sem kapcsolt szervezeteik, a támogatásból részesedő harmadik felek hibájának vagy hanyagságának, és amely a felek állhatatos tevékenysége dacára leküzdhetetlennek bizonyul. Az alábbiak *vis maior* eseményként nem hivatkozhatók: munkaügyi jogvita, sztrájk, pénzügyi nehézség vagy szolgáltatás bármely meghiúsulása, berendezés meghibásodása vagy anyaghiba, illetve ezek rendelkezésre állásának késedelme, kivéve, ha a felsoroltak közvetlenül tényleges *vis maior* eseményre vezethetők vissza.

„Hivatalos értesítés” a felek közötti írásos kommunikáció, amely levél vagy elektronikus üzenet formájában valósul meg, és amely a feladó számára méltányolható bizonyítékot szolgáltat arról, hogy az üzenetet az abban meghatározott címzett kézbesítés útján átvette.

„Csalás” az Unió pénzügyi érdekeit befolyásoló olyan szándékos cselekedet vagy mulasztás, amely konkrét kötelezettség megsértése során hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok használatával illetve bemutatásával, vagy az információ elhallgatásával jár együtt.

„Végrehajtási időszak” a projekt részét alkotó tevékenységek végrehajtásának az I.2.2. cikkben meghatározott időszaka;

„Közvetett költségek” a projekt végrehajtásához közvetlenül nem kapcsolódó, és ezért közvetlenül a projektnek nem tulajdonítható konkrét költségek, amelyek elszámolható közvetlen költségként azonosított vagy annak minősített költséget nem tartalmazhatnak.

„Szabálytalanság” az Unió jog valamely rendelkezésének bármiféle megszegése, amely a kedvezményezett cselekedetére vagy mulasztására vezethető vissza, és amelynek tényleges vagy esetleges hatására az Unió költségvetése sérül.

„**A támogatás maximális összege**” az EU-nak az I.3.1. cikk szerinti maximális hozzájárulása a projekthez.

„**Korábban létező anyag**” olyan anyag, dokumentum, technológia vagy know-how, amely már létezett azelőtt is, hogy azt a kedvezményezett a projekt végrehajtása során valamilyen eredmény előállítására felhasználta.

„**Korábban létező jog**” a korábban létező anyaghoz fűződő szellemi tulajdonjog vagy iparjogvédelmi jog, amely a kedvezményezettet vagy valamelyik egyéb harmadik felet megillető tulajdonjogra, bérleti és/vagy használati jogra terjedhet ki.

„**Kapcsolódó személy**” olyan személy, aki a kedvezményezett képviselőjére, a kedvezményezett nevében döntéshozatalra jogosult.

„**Kezdőnap**” az a nap, amikor az I.2.2. cikk rendelkezése szerint a projekt kezdetét veszi.

„**Alvállalkozói szerződés**” a II.10. cikkben meghatározott olyan beszerzési szerződés, amelyben harmadik fél kap megbízást a II. mellékletben ismertetett projekt körébe tartozó valamelyik feladat végrehajtására.

„**Lényeges hiba**” valamely szaktörvény rendelkezésének megszegése olyan cselekedet vagy mulasztás következtében, amely az Unió költségvetésének veszteséget okoz vagy okozhat.

II.2. CIKK: A KEDVEZMÉNYEZETTEK ÁLTALÁNOS KÖTELEZETTSÉGEI ÉS SZEREPE

II.2.1 A kedvezményezettek általános kötelezettségei és szerepe

A kedvezményezettek:

- (a) egyetemleges felelősséggel tartoznak a projekt szerződés szerinti végrehajtásáért. Ha valamelyik kedvezményezett a projekt ráeső részét elmulasztja végrehajtani, az adott részt a többi kedvezményezett lesz köteles teljesíteni (azonban a *támogatás maximális összegének* növelése nélkül);
- (b) kötelesek közösen vagy egyénileg megfelelni a vonatkozó uniós, nemzetközi és nemzeti jog alapján fennálló jogi kötelezettségeiknek;
- (c) kötelesek a *projekt* gondos végrehajtása érdekében megfelelő belső intézkedéseket fogantartani. Ezeknek az intézkedéseknek következetesen illeszkedniük kell a Szerződés feltételeihez. Ha a Különleges feltételek rendelkezése szerint szükséges, ezeket az intézkedéseket a kedvezményezetteknek a köztük létrejött belső együttműködési szerződésben kötelesek rögzíteni.
- (d) elszámolásukat naprakész könyvekben vezetik a jogszabályokban számukra kötelezően előírt szokásos számviteli konvencióknak és a hatályos szabályzatoknak megfelelően;
- (e) gondoskodnak arról, hogy minden számla egyértelműen utaljon a projektre;
- (f) a projekttel összefüggésben más kedvezményezettel szemben alvállalkozóként illetve szállítóként nem járnak el;
- (g) pénzügyileg hozzájárulnak a projekthez.

II.2.2. Az egyes kedvezményezettek általános kötelezettségei és szerepe

Minden egyes társult kedvezményezett köteles:

- (a) a koordináló kedvezményezettet minden olyan tudomására jutott változásról haladéktalanul tájékoztatni, amely a projekt végrehajtását befolyásolhatja vagy késleltetheti, továbbá a LIFE természet integrált projektjei esetében tájékoztatást adni mindazokról a harmadik fél által végzett tevékenységekről, amelyek a projekt tárgyát képző élőhelyekre/fajokra jelentős negatív hatást gyakorolhatnak, és adott esetben intézkedések révén rávenni e harmadik feleket, hogy tartózkodjanak e tevékenységeiktől;
- (b) a koordináló kedvezményezettet haladéktalanul tájékoztatni a saját és a kapcsolt szervezetei jogi, pénzügyi, műszaki, szervezeti vagy tulajdonosi helyzetében bekövetkező változásokról, illetve saját és kapcsolt szervezetei nevének, címének illetve jogi képviselőjének bármely változásáról;
- (c) a koordináló kedvezményezettnek határidőre benyújtani:
 - (i) a beszámolókat, pénzügyi kimutatásokat és a Szerződésben előírt egyéb dokumentumok elkészítéséhez szükséges adatokat;
 - (ii) a vizsgálatokhoz, ellenőrzésekhez illetve értékelésekhez a II.27. cikk szerint szükséges összes dokumentumot;
 - (iii) a Szerződés alapján az Ügynökségnek átadandó bármely egyéb információt, kivéve, ha a Szerződés a kedvezményezettet arra kötelezi, hogy közvetlenül szolgáltatson információt az Ügynökségnek.

II.2.3. A koordináló kedvezményezett általános kötelezettségei és szerepe

A koordináló kedvezményezett:

- (a) köteles a *projekt* végrehajtását figyelemmel kísérve meggyőződni arról, hogy a végrehajtás a Szerződés feltételei szerint történik;
- (b) a Szerződés ellenkező értelmű rendelkezésének hiányában a kedvezményezettek és az Ügynökség közötti kommunikációban közvetítőként jár el. A koordináló kedvezményezett különösen:
 - (i) köteles az Ügynökséget haladéktalanul tájékoztatni:
 - ha bármelyik kedvezményezett vagy kapcsolt szervezet neve, címe, jogi képviselője bármilyen tekintetben megváltozik,
 - ha bármelyik kedvezményezett vagy kapcsolt szervezet jogi, pénzügyi, műszaki, szervezeti vagy tulajdonosi helyzete bármilyen tekintetben megváltozik,
 - minden olyan tudomására jutott eseményről vagy körülményről, amely a *projekt* végrehajtását befolyásolhatja vagy késleltetheti.
 - a LIFE természet integrált projektjei esetében mindazokról a harmadik fél által végzett tevékenységekről, amelyek a projekt tárgyát képző élőhelyekre/fajokra jelentős negatív hatást gyakorolhatnak, és adott esetben intézkedések révén rávenni e harmadik feleket, hogy tartózkodjanak

e tevékenységeiktől;

- (ii) felelős azért, hogy az Ügynökségnek átadja a Szerződés alapján szükséges összes dokumentumot és információt, hacsak a maga Szerződés másként nem rendelkezik. Ha a többi kedvezményezettől információra van szükség, a koordináló kedvezményezett feladata, hogy az információt beszerezze, és ellenőrizze, mielőtt az Ügynökség részére továbbítja azt;
- (c) köteles megfelelő intézkedéseket tenni a Szerződésben előírt pénzügyi garanciák biztosítása érdekében;
- (d) köteles a kifizetési kérelmeket a Szerződésnek megfelelően kitölteni;
- (e) ha kijelöli arra, hogy a beérkező kifizetéseket a többi kedvezményezett nevében kizárólag ő vegye át, az indokolt késedelem esetét kivéve köteles az Ügynökségtől beérkező pénzeszközök átvételétől számított 30 napon belül gondoskodni a megfelelő kifizetések teljesítéséről. A koordináló kedvezményezett köteles az Ügynökséget az uniós hozzájárulás elosztásáról tájékoztatni;
- (f) felelősséget vállal arra, hogy amennyiben az egyenleg kifizetése előtt ellenőrzések és vizsgálatok indulnak, illetve amennyiben a II.27. cikk alapján értékelésre kerül sor, átadja az összes szükséges dokumentumot, és vállalja, hogy a társult kedvezményezettek összes bizonylatát másolatban az egyenleg kifizetésétől számított öt éven át megőrzi.

A koordináló kedvezményezett az a)-f) pontokban ismertetett feladatainak elvégzésére alvállalkozói szerződést sem a többi kedvezményezettel sem egyéb féllel nem köthet.

II.2.4. A külső monitoring csapat szerepe

A projekt figyelemmel kísérése érdekében az Ügynökség egy külső monitoring csapatot (továbbiakban: „külső monitoring csapat”) választott ki, hogy kövesse és értékelje a projekt előrehaladását és azt, hogy az elvégzett munka arányos-e a ténylegesen felmerülő költségekkel, és ezzel segítse az Ügynökséget.

A *külső monitoring csapat* az Ügynökség nevében döntéshozatalra nem jogosult. A külső monitoring csapat által a kedvezményezettek számára megfogalmazott ajánlás vagy nyilatkozat nem tekinthető az Ügynökség álláspontjának, az ekként nem értelmezhető.

II.3. CIKK: KOMMUNIKÁCIÓ A FELEK KÖZÖTT

II.3.1. A KOMMUNIKÁCIÓ FORMÁJA ÉS ESZKÖZE

A Szerződéssel vagy annak értelmezésével kapcsolatos mindennemű kommunikáció:

- (a) írásban (papíron vagy elektronikus formában) történik;
- (b) tartalmazza a Szerződés számát és a betűszót; és
- (c) az I.6. cikkben rögzített kapcsolattartási adatokat használja.

Ha az elektronikus kommunikációról bármelyik fél ésszerű időn belül írásos megerősítést kér, a küldő köteles a kommunikációról a lehető legrovidebb időn belül eredeti aláírt példányt küldeni.

A koordináló kedvezményezett: köteles a *külső monitoring csapattal* egyeztetni, mielőtt az Ügynökséggel közvetlen kommunikációs kapcsolatba lép. A Szerződéssel vagy annak teljesítésével kapcsolatosan az Ügynökségnek küldött leveleit a koordináló kedvezményezett köteles párhuzamosan a *külső monitoring csapatnak* is elküldeni.

A hivatalos értesítéseket térítvényes azzal egyenértékű ajánlott levélben vagy ennek megfelelően elektronikus úton kell kézbesíteni.

II.3.2. A közlések időpontja

A közlést azzal a dátummal kell kézbesítettnek tekinteni, amikor az átvevő fél átveszi azt, kivéve azt az esetet, ha a Szerződés rögzíti, hogy a közlést az elküldés napjával kell teljesítettnek tekinteni.

E-mail üzenet esetén azt kell vélelmezni, hogy azt az átvevő fél az e-mail üzenete sikeres feladásának napján megkapta, amennyiben az e-mail üzenetet a küldő az I.6. cikkben rögzített e-mail címre küldte. A küldő félnek képesnek kell lennie a feladás dátumának igazolására. Ha a küldő fél a kézbesítés megghiúsulásáról kap jelentést, köteles mindent megtenni annak érdekében, hogy a másik fél a közlést e-mailben avagy levélben valóban megkapja. Ilyen esetben a küldő fél nem vádolható azzal, hogy a közlési kötelezettségét megszegve annak határidőre nem tett eleget.

Az Ügynökségnek postai úton vagy futárszolgálattal küldött levélküldeményt azon a napon kell az Ügynökség által átvettnek tekinteni, amikor azt a I.6.2. cikkben megnevezett részleg nyilvántartásba veszi, illetve azon a napon, amikor azt a külső monitoring csapat átveszi, attól függően, hogy ezek közül melyik következik be később.

A *hivatalos értesítést* azon a napon kell az átvevő fél által átvettnek tekinteni, amelyet a küldő félhez visszajuttatott igazolás a küldeményben meghatározott címzett általi átvétel napjaként feltüntet.

II.4. CIKK: KÁRTÉRÍTÉSI KÖTELEZETTSÉG

II.4.1. Az Ügynökséget semmiféle felelősség nem terheli azért, ha a bármelyik kedvezményezettnek a *projekt* végrehajtása következtében vagy a végrehajtás során kára keletkezik, beleértve a harmadik félnek okozott kárt is.

II.4.2. A *vis maior* esetét kivéve a kedvezményezettek kötelesek az Ügynökség kárát megtéríteni, ha az a *projekt* végrehajtása következtében keletkezik, vagy annak tudható be, hogy a projekt végrehajtása nem minden tekintetben a Szerződés szerint történt.

II.5. CIKK: ÖSSZEFÉRHETETLENSÉG

II.5.1 A kedvezményezettek kötelesek minden szükséges intézkedést megtéve megakadályozni az *összeférhetetlenséggel* terhelt helyzeteket.

II.5.2 Kötelesek a kedvezményezettek az Ügynökséget haladéktalanul értesíteni a jelenleg vagy várhatóan *összeférhetetlenséggel* járó helyzetekről. Kötelesek azonnal minden szükséges lépést megtenni a helyzet kiigazítása érdekében.

Az Ügynökség ellenőrizheti, hogy a megtett intézkedések megfelelőek voltak-e, és határidő megjelölésével további intézkedések megtételét írhatja elő.

II.6. CIKK: TITOKTARTÁS

- II.6.1.** A projekt végrehajtása alatt és az egyenleg kifizetését követő öt éven át a felek kötelesek a *bizalmas információkat és dokumentumokat* bizalmasan kezelni.
- II.6.2.** A *bizalmas információkat és dokumentumokat* a felek a Szerződés alapján fennálló kötelezettségeik teljesítésén kívül egyéb okból kizárólag a másik fél előzetes írásos engedélyével használhatják fel.
- II.6.3.** A titoktartási kötelezettség nem áll fenn, ha:
- (a) az átadó fél a másik felet felmenti e kötelezettségei alól;
 - (b) a *bizalmas információk vagy dokumentumok* a titoktartási kötelezettségek megsértése nélkül nyilvánosságra kerülnek;
 - (c) a *bizalmas információk vagy dokumentumok* kiadására jogszabály kötelez;
 - (d) a *bizalmas információkat vagy dokumentumokat* az Ügynökség és a Bizottság továbbítja egymásnak.
- II.6.4.** A *külső monitoring csapatra* ugyanazok a titoktartási szabályok érvényesek, mint a kedvezményezettekre és az Ügynökségre.

II.7. CIKK: A SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSE

II.7.1 Személyes adatok kezelése az Ügynökség részéről

A Szerződésben található személyes adatokat az Ügynökség köteles a 45/2001/EK² rendelet szerint kezelni.

Az ilyen adatok az I.6.1. cikkben megnevezett adatkezelő köteles kizárólag a Szerződés végrehajtása, kezelése és figyelemmel kísérése, valamint az EU pénzügyi érdekeinek védelme céljából kezelni azzal, hogy az utóbbi körbe tartoznak a II.27. cikk szerinti ellenőrzések, vizsgálatok és nyomozások is.

A kedvezményezetteknek jogukban áll a saját személyes adataikhoz hozzáférni és azokat helyesbíteni. Ennek érdekében a személyes adataik kezelésére vonatkozó kérdéseiket az I.6.1. cikkben megnevezett adatkezelőhöz kell elküldeniük.

A kedvezményezettek az európai adatvédelmi biztost jogorvoslati igényükkel bármikor felkereshetik.

II.7.2 Személyes adatok kezelése a kedvezményezettek részéről

A kedvezményezettek a Szerződés körébe tartozó személyes adatokat kötelesek a vonatkozó uniós és nemzeti adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően (a felhatalmazásra és az értesítésre vonatkozó követelményekre is tekintettel) kezelni.

² Az Európai Parlament és a Tanács 45/2001/EK rendelete (2000. december 18.) a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról.

A kedvezményezettek munkavállalók számára csak azokhoz az adatokhoz engedélyezhetik a hozzáférést, amelyek a Szerződés végrehajtásához, kezeléséhez és figyelemmel kíséréséhez kimondottan szükségesek.

A kedvezményezettek az adatkezeléssel eleve együtt járó kockázatokra és a személyes adatok természetére tekintettel kötelesek megfelelő műszaki és szervezeti biztonsági intézkedéseket fogantatosítani. Ennek a célja, hogy:

- (a) megakadályozza a személyes adatokat feldolgozó számítógéprendszerekhez a jogosulatlan hozzáférést, és különösen:
 - (i) az adattároló eszközök jogosulatlan olvasását, másolását, megváltoztatását vagy eltávolítását;
 - (ii) a jogosulatlan adatbevitelt, valamint a tárolt személyes adatok jogosulatlan kiszolgáltatását, megváltoztatását vagy törlését;
 - (iii) az adatfeldolgozó rendszerek jogosulatlan felhasználását adatátviteli létesítmények segítségével;
- (b) az adatfeldolgozó rendszerek jogosulatlan felhasználói kizárólag olyan adatokhoz férjenek hozzá, amelyekre hozzáférési jogosultságuk vonatkozik;
- (c) feljegyezze, mikor és kivel milyen személyes adatot közöltek;
- (d) a harmadik személy nevében kezelt személyes adatot kizárólag az Ügynökség által előírt módon lehessen kezelni;
- (e) a személyes adatok kommunikációja és az adattároló eszközök szállítása közben az adatokat ne lehessen engedély nélkül olvasni, másolni vagy törölni;
- (f) a szervezeti struktúrát a kedvezményezettek az adatvédelmi követelményeknek megfelelő módon alakítsák ki.

II.8. CIKK: AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS NYILVÁNOSSÁGA

II.8.1 Tájékoztatás az uniós finanszírozásról, valamint a LIFE Program és a Natúra 2000 emblémáinak használata

- a) Az Ügynökség ellenkező értelmű kérésének vagy hozzájárulásának hiányában, a kedvezményezettek kötelesek a projektekre vonatkozó közös vagy egyéni közléseikben illetve közzétételeikben, többek között konferencián, szemináriumon vagy bármilyen tájékoztató vagy reklámanyagban (például füzetben, szórólapon, plakáton, prezentációban, elektronikus formában stb.):
 - i. jelezni, hogy a projekt uniós finanszírozásban részesült; és
 - ii. feltüntetni a LIFE Program emblémáját (lásd LIFE-rendelet II. melléklet <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/reources/logos.htm>). Audiovizuális anyag esetén a kezdő és/vagy a záró forrásmegjelölésben kifejezetten, hallhatóan és olvashatóan meg kell említeni a LIFE által nyújtott pénzügyi támogatást (pl. „Az Európai Unió LIFE Programjának támogatásával”).

Az Ügynökség eltérő rendelkezésének hiányában a projekt keretében beszerzett tartós javakon kivétel nélkül fel kell tüntetni a LIFE emblémát.

Ha más emblémával együtt jelenik meg, a *LIFE Program emblémájának* hangsúlyosabbnak kell lennie.

A *LIFE Program emblémájára* vonatkozó megjelenítési kötelezettséggel együtt a kedvezményezettek nem szerzik meg a kizárólagos használat jogát. A kedvezményezettek a LIFE Program emblémáját illetve a hasonló kereskedelmi védjegyeket vagy emblémákat sem lajstromozás révén, sem egyéb módon nem sajtóíthatják ki.

Az első, a második és a harmadik alpont értelmezésében és az ott meghatározott feltételek szerint a kedvezményezettek a LIFE Program emblémáját az Ügynökség előzetes engedélyének beszerzése nélkül használhatják.

A Natúra 2000 helyszíneken folyó, illetve a Natúra 2000 hálózat integritásához hozzájáruló projektek esetében LIFE Program emblémájával kapcsolatos kötelezettségek a Natúra 2000 emblémájára is kiterjednek (<http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/logos.htm>). A hirdetőtáblákon és a honlapokon ismertetni kell a projekt jelentőségét a Natúra 2000 hálózat létrehozása szempontjából.

- b) A koordináló kedvezményezett köteles a projekt tevékenységeinek, előrehaladásának és eredményeinek közreadása érdekében az Európai Unió legalább egy hivatalos nyelvén a *projekt honlapját* létrehozni, vagy egy már létező honlapot erre használni. A beszámolóknak jelezni kell, hogy melyik webcímen érhető el a projekt fő eredményei. A honlapnak az I.2.2 cikkben meghatározott kezdőnap után legkésőbb hat hónapon belül online elérhetőnek kell lennie, azt rendszeresen frissíteni, és a projekt lezárását követő öt éven át működtetni kell. A projekt angol nyelvű összefoglalása a koordináló kedvezményezett: nevével és elérhetőségi adataival együtt a nagyközönség számára megjelenik a LIFE honlapján.
- c) A kedvezményezettek kötelesek a projektet ismertető *hirdetőtáblákat* felállítani és fenntartani a projekt megvalósulásának helyszínein és a nyilvánosság számára jól látható stratégiai helyszíneken.

II.8.2. Az Ügynökség felelősségét kizáró jogi nyilatkozatok

A kedvezményezetteknek a projekttel kapcsolatos mindennemű egyéni illetve közös kommunikációjában és közzétételében annak formájától és közegétől függetlenül jelezni kell:

- (a) hogy az kizárólag a szerző véleményét tükrözi; és
(b) hogy az Ügynökség az abban tartalomként megjelenő információért felelősséget nem vállal.

II.9. CIKK: KORÁBBAN LÉTEZŐ JOGOK, VALAMINT AZ EREDMÉNYEK TULAJDONJOGA ÉS HASZNÁLATA (IDEÉRTVE A SZELLEMI TULAJDONJOG ÉS AZ IPARJOGVÉDELMI JOGOKAT)

II.9.1. A kedvezményezetteknek az eredményekhez fűződő tulajdonjoga

A Szerződés ellenkező értelmű rendelkezésének hiányában a projekt eredményeinek a tulajdonjoga, az iparjogvédelmi jogokkal és a szellemi tulajdonjogokkal, a projekttel kapcsolatos beszámolókkal és egyéb dokumentumokkal együtt kedvezményezetteket illeti.

A környezet szempontjából kedvező technikák és modellek használatának előmozdítása érdekében a kedvezményezettek megkülönböztetéstől mentes és ésszerű kereskedelmi feltételek mellett tegyék az Unióban általánosan elérhetővé a projekt közvetlen eredményeként létrejött összes dokumentumot, szabadalmat és know-howt.

II.9.2. Korábban létező jogok

Ha az Ügynökség a kedvezményezetteknek írásos értesítést küld azokról az eredményekről, amelyeket felkíván használni, a kedvezményezettek kötelesek:

- (a) listát összeállítani mindazokról a *korábban létező jogokról*, amelyekre az eredmények épülnek; és
- (b) ezt a listát az Ügynökségnek legkésőbb az egyenleg kifizetésekor átadni.

A kedvezményezettek kötelesek meggyőződni arról, hogy a korábban létező jogok felhasználására a Szerződés végrehajtása alatt saját maguk és kapcsolt szervezeteik is teljes körben jogosultak.

II.9.3. Az eredmények használatához fűződő és korábban létező uniós jogok

A kedvezményezettek az Unió és az Ügynökség/Bizottság számára az alábbi használati jogokat biztosítja a projekt eredményeit illetően:

- (a) használat: saját céljaira, és különösen az eredmények elérhetővé tétele az Ügynökségnél, egyéb uniós intézményeknél, ügynökségeknél és testületeknél, valamint a tagállami intézményeknél munkát végzők számára, és azok teljes vagy részleges sokszorosítása korlátlan példányszámban;
- (b) sokszorosítás: az eredmények bármilyen (mechanikus, digitális vagy egyéb) eszközzel történő sokszorosításának közvetlen vagy közvetett, ideiglenes vagy állandó engedélyezésére vonatkozó jog;
- (c) nyilvános kommunikáció: a vezetékes vagy vezeték nélküli eszközzel történő nyilvános megjelenítés, előadás illetve kommunikáció engedélyezésének joga, ideértve az eredmények nyilvános elérhetővé tételét olyan módon, hogy a nagyközönség tagjai az egyénileg kiválasztott helyen és időben tudjanak azokhoz hozzáférni; ez a jog a kábeles és a műholdas kommunikációra és műsorszórásra is kiterjed;
- (d) terjesztés: az eredmények vagy az eredményekről készített másolatok nyilvános terjesztésének engedélyezésére vonatkozó jog;
- (e) átalakítás: az eredmények módosításához fűződő jog;
- (f) fordítás;
- (g) az eredményeknek az Ügynökségnél érvényes dokumentumkezelési szabályokkal összhangban történő tárolásához és archiválásához fűződő jog, amely kiterjed a megóvást vagy új használatot célzó digitalizálásra és formátumátalakításra;
- (h) ahol dokumentum az eredmény, a dokumentumoknak a bizottsági dokumentumok további felhasználásáról szóló 2011. december 12-én kelt 2011/833/EU számú bizottsági határozattal összhangban történő további felhasználásának engedélyezéséhez fűződő jog, amennyiben a határozat alkalmazható, a dokumentum annak hatálya alá tartozik, és azt a határozat egyik rendelkezése sem zárja ki. E rendelkezés esetében a „további felhasználás” és a „dokumentum” kifejezések fogalmát a 2011/833/EU határozat rögzíti.
- (i) a kedvezményezettek által a projekttel kapcsolatosan gyűjtött fontos LIFE mutatók felvétele széles körben elérhető adatbázisokba vagy indexekbe, például „nyílt hozzáférésű” vagy „nyílt-adat” portálra vagy hasonló adattárba, amelyekhez a hozzáférés lehet szabad vagy előfizetéshez kötött.

A fenti felhasználási jogokat a különös feltételek pontosabban rögzíthetik. A különös feltételek az Unió számára fenntartott további felhasználási jogokról rendelkezhetnek.

A kedvezményezettek szavatolják, hogy az Unió a tevékenység eredményeibe foglalt korábban létező jogok felhasználására jogosult. A különös feltételek eltérő értelmű rendelkezésének hiányában, a korábban létező jogokat ugyanazokra a célokra és ugyanolyan feltételekkel kell felhasználni, mint amelyek a tevékenység eredményeinek felhasználására vonatkoznak.

Ha az eredményt az Unió nyilvánosságra hozza, a szerzői jog tulajdonosára vonatkozó tájékoztatást be kell illeszteni. A szerzői jogi tájékoztatásnak az alábbiakat kell tartalmaznia: „© - év - szerzői jog tulajdonosának neve. Minden jog fenntartva. Az Európai Unió számára feltételek mellett engedélyezve.”

Nem sérül az Ügynökségnek a II.6. cikkben foglalt titoktartási kötelezettsége, illetve a kedvezményezetteknek a II.2.1. cikkben rögzített kötelezettsége azzal, ha a kedvezményezettek jogokat adnak át az Ügynökségnek.

II.10. CIKK: A PROJEKT VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES SZERZŐDÉSEK ODAÍTÉLÉSE

II.10.1. Amennyiben a Projekt végrehajtása árubeszerzést, munkálatokat vagy szolgáltatásokat igényel, a kedvezményezettek a pénzügyileg legelőnyösebb ajánlatot adó vagy adott esetben a legalacsonyabb árat kínáló ajánlattevővel kötelesek megkötni a szerződést. Ennek során a kedvezményezettek kötelesek kerülni az *összeférhetetlenséget*. Az ajánlati eljárásnak meg kell felelnie az átláthatóság és a lehetséges alvállalkozókra vonatkozó egyenlő bánásmód elveinek. A kedvezményezettek kötelesek írásos nyilvántartást vezetni arról, milyen eljárást alkalmaznak annak érdekében, hogy ezek a feltételek az ajánlati eljárásban a szokásos beszerzési szabályzatukkal és/vagy gyakorlatukkal összhangban teljesüljenek.

A kedvezményezettek kötelesek biztosítani, hogy az Ügynökség, az Európai Számvevőszék és az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) a kedvezményezettek alvállalkozóival szemben is gyakorolni tudja a II.27. cikk szerinti jogait.

Ahol az szerződéses érték nagyobb, mint 135 000 EUR, mindegyik kedvezményezett nyílt ajánlati eljárást köteles alkalmazni, és ennek részeként köteles az ajánlati felhívást a megfelelő médiumokban közzétenni. A vonatkozó határérték megállapításához a kedvezményezett köteles az összes kapcsolódó tétel értékét együtt figyelembe venni.

A 135 000 eurós vagy a vonatkozó nemzeti közbeszerzési szabályokban meghatározott határérték alatt a kedvezményezett a pénzügyileg legelőnyösebb ajánlatot adó vagy adott esetben a legalacsonyabb árat kínáló ajánlattevővel köteles megkötni a szerződést, köteles közben az összeférhetetlenséget elkerülni, továbbá írásban igazolni, hogy a pénzügyileg legelőnyösebb ajánlat kritériumának teljesülése érdekében a szokásos beszerzési szabályzatával és/vagy gyakorlatával összhangban milyen módszert alkalmazott.

II.10.2. A 2014/24/EK irányelv³ alkalmazásában „ajánlatkérő szervnek” vagy a 2014/25/EK irányelv⁴ alkalmazásában „ajánlatkérőnek” minősülő kedvezményezett köteles betartani a közbeszerzés területén irányadó nemzeti szabályokat.

A kedvezményezettek kötelesek biztosítani, hogy a II.4., a II.5., a II.6. és a II.9. cikk szerint rájuk vonatkozó feltételek az alvállalkozókra is kiterjedjenek.

II.10.3. A projekt végrehajtásáért és a Szerződés betartásáért a felelősséget kizárólag a kedvezményezettek viselik.

II.10.4. Ha a kedvezményezettek megszegik a II.10.1. cikk szerinti kötelezettségeiket, akkor az érintett szerződéssel kapcsolatosan a II.19.2. cikk c), d) és e) pontja alapján felmerülő költségeket nem számolhatják el.

Ha a kedvezményezettek megszegik a II.10.2. cikk szerinti kötelezettségeiket, akkor a támogatás a II.25.4. cikkel összhangban csökkenthető.

II.11. cikk: ALVÁLLALKOZÓI SZERZŐDÉS KÖTÉSE A PROJEKT RÉSZÉT KÉPEZŐ FELADATOKRA

II.11.1. A *projekt* részfeladataira a kedvezményezettek alvállalkozói szerződést köthetnek. Ebben esetben gondoskodniuk kell arról, hogy a II.10. cikkben meghatározott feltételeken túl teljesülnek az alábbi feltételek is:

- (a) alvállalkozói szerződés nem vonatkozik a *projekt* alapvető feladataira;
- (b) az alvállalkozói szerződést a *projekt* természete és a tevékenység végrehajtásához szükséges eszközök miatt indokolt;
- (c) az alvállalkozói szerződés becsült költségei egyértelműen azonosíthatók a III. mellékletben bemutatott előzetes költségvetésben;

a II. és III. melléklet rendelkezésének hiányában az alvállalkozó igénybevételeéről a kedvezményezett tájékoztatást nyújt, és azt az Ügynökség jóváhagyja. Az Ügynökség akkor hagyja jóvá az alvállalkozó igénybevételeét, ha:

- az alvállalkozói szerződés az I.4.3. és az I.4.4. cikkben említett időközi vagy záró műszaki jelentés szerint kimondottan indokolt; és

- nem igényli a Szerződés olyan módosítását, amely megkérdőjelezi a támogatás odaítéléséről szóló határozatot, vagy sérti a pályázók közötti egyenlő bánásmód elvét;

- (d) a kedvezményezettek biztosítják, hogy

³ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 2014/24/EU irányelve a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 2014/25/EU irányelve a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

- i. a II. 8. cikk szerint rájuk vonatkozó feltételek az alvállalkozókra is kiterjedjenek.
- ii. az alvállalkozók által kibocsátott összes számla egyértelmű hivatkozásban tüntesse fel a LIFE projektet (tehát annak számát, címét vagy rövid címét) és a kedvezményezettek által kibocsátott megrendelést/alvállalkozói szerződést;
- iii. az alvállalkozók által kibocsátott összes számla legyen elég részletes ahhoz, hogy a nyújtott szolgáltatáson belül az egyes tételeket azonosítani lehessen (azaz tartalmazza az egyes tételek világos megnevezését és költségét).

II.11.2. Ha a kedvezményezettek megszegik a II.11.1.cikk a), b), c) vagy d) pontja szerinti kötelezettségeiket, akkor az érintett szerződéssel kapcsolatosan a II.19.2. cikk f) pontja szerinti költségeket nem számolhatják el.

Ha a kedvezményezettek megszegik a II.11.1. cikk e) pontja szerinti kötelezettségeiket, akkor a támogatás a II.25.4. cikkkel összhangban csökkenthető.

II.12. CIKK: PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS HARMADIK FELEK RÉSZÉRE

II.12.1. Amennyiben a projekt végrehajtása során harmadik felek részére pénzügyi támogatást kell nyújtani, akkor a kedvezményezettek kötelesek az ilyen pénzügyi támogatást az II. mellékletben meghatározott feltételekkel összhangban nyújtani. Az említett feltételek között legalább az alábbiaknak szerepelnie kell:

- (a) a pénzügyi támogatás maximális összege, amely egyetlen harmadik fél esetében sem lehet nagyobb, mint 15 000 EUR, illetve összesen nem haladhatja meg a 100 000 eurót;
- (b) a pénzügyi támogatás pontos összegének meghatározására vonatkozó kritériumok;
- (c) a pénzügyi támogatásra jogosult különböző típusú tevékenységek, meghatározott lista alapján;
- (d) a pénzügyi támogatást igénybevételeire jogosult személyek vagy jogalany-kategóriák meghatározása;
- (e) a pénzügyi támogatás nyújtására vonatkozó kritériumok.

II.12.2. Pénzdíj formájában pénzügyi támogatást nyújtani tilos.

II.12.3. A kedvezményezettek kötelesek biztosítani, hogy a II.3, a II.4., a II.5., a II.7., a II.8. és a II.27. cikk értelmében rájuk vonatkozó feltételek a pénzügyi támogatásban részesülő harmadik felekre is kiterjedjenek.

II.13. CIKK: A SZERZŐDÉS MÓDOSÍTÁSA

II.13.1. A Szerződés kizárólag írásban módosítható.

II.13.2. A módosításnak se célja, se következménye nem lehet olyan módosításnak a Szerződésbe való felvétele, amely megkérdőjelezi a támogatás odaítéléséről szóló határozatot, illetve sérti a pályázók egyenlő elbírálásának elvét.

A Szerződést hivatalosan módosítani kizárólag a jelentős változások esetén szükséges, és a módosítás kizárólag indokolt esetekben elfogadható.

A II. mellékletben meghatározottak szerint a koordináló kedvezményezett az egyes projektszakaszok lezárása előtt három hónappal a végrehajtási terv módosítására irányuló kérelmet nyújt be, amely egyben tartalmazza a következő projektszakasz költségvetését is.

II.13.3. A módosításra irányuló kérelemnek:

- (a) megfelelően indokoltnak kell lennie;
- (b) megfelelő csatolt bizonylatokat kell tartalmaznia;
- (c) azt a tervezett hatálybalépés előtt kellő időben, de mindenképpen a végrehajtási időszak vége előtt egy hónappal meg kell küldeni a másik félnek.

A másik fél egyetértésével a c) pont nem alkalmazandó a módosítást indítványozó fél által kellően megindokolt esetekben.

II.13.4. A módosításra irányuló kérelmet a kedvezményezettek nevében a koordináló kedvezményezett nyújtja be. A koordináló kedvezményezett megváltoztatása iránti kérelmet a koordináló kedvezményezett egyetértésének hiányában az összes többi kedvezményezettnek együtt kell benyújtania, és ahhoz mellékelni kell a koordináló kedvezményezett állásfoglalását, illetve annak igazolását, hogy azt tőle írásban kérték.

II.13.5. A módosítások az utójára aláíró szerződő fél aláírásának vagy a módosításra irányuló kérelem jóváhagyásának napján lépnek hatályba.

A módosítások a felek által közösen elfogadott naptól, illetve ennek hiányában attól a naptól fogva érvényesek, amelyen a módosítás hatályba lép.

II.14. CIKK: A HARMADIK FELET ILLETŐ KIFIZETÉS IRÁNTI KÖVETELÉSEK ENGEDMÉNYEZÉSE

II.14.1. A kedvezményezettek az Ügynökséggel szemben fennálló kifizetési igényt nem engedményezhetnek harmadik félre, illetve ezt kizárólag akkor tehetik, ha a kedvezményezettek nevében eljáró koordináló kedvezményezett indokolt írásbeli kérelmére az Ügynökség azt jóváhagyja.

Nincs az Ügynökségre nézve az engedményezésnek jogkövetkezménye, ha azt az Ügynökség nem fogadja el, vagy annak feltételei nem teljesülnek.

II.14.2. Az engedményezés semmilyen körülmények között nem mentesíti a kedvezményezetteket az Ügynökséggel szemben fennálló kötelezettségeik alól.

II.15. CIKK: VIS MAIOR

II.15.1. Ha valamelyik fél *vis maior* helyzettel szembesül, arról köteles a másik fél részére haladéktalanul *hivatalos értesítést* küldeni, és abban a helyzet vagy az esemény jellegét, várható időtartamát és előre látható hatásait feltüntetni.

II.15.2. A felek kötelesek a *vis maior* következtében keletkező károk korlátozása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni. Minden erejükkel kötelesek a *projekt* végrehajtásának folytatására törekedni.

II.15.3. A vis maior helyzettel szembesülő félről nem vélelmezhető, hogy a Szerződés szerinti kötelezettségeit megszegte, amennyiben a teljesítést vis maior helyzet megakadályozta.

II.16. CIKK: A PROJEKT VÉGREHAJTÁSÁNAK FELFÜGGESZTÉSE

II.16.1. A végrehajtás felfüggesztése a kedvezményezettek részéről

A koordináló kedvezményezett a kedvezményezettek nevében eljárva teljesen vagy részlegesen felfüggesztheti projekt végrehajtását, ha rendkívüli körülmények, különösen *vis maior* miatt a végrehajtás lehetetlenné vagy túlságosan nehézé válik.

A koordináló kedvezményezett köteles az Ügynökségnek haladéktalan tájékoztatást adni, és abban az alábbiakat feltüntetni:

- (a) a felfüggesztés indokai, beleértve a rendkívüli körülmények előfordulásának időpontjára vagy időszakára vonatkozó részleteket; valamint
- (b) a végrehajtás folytatásának várható időpontját.

Amint a körülmények lehetővé teszik, hogy a kedvezményezettek folytassák a projekt végrehajtását, a koordináló kedvezményezett köteles az Ügynökséget haladéktalanul értesíteni, és hozzá a Szerződés módosítására vonatkozóan a II.16.3. cikkben előírt kérelmet benyújtani. Ez a kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha a Szerződés a II.17.1., a II.17.2. cikk illetve a II.17.3.1. cikk c) vagy d) pontja szerint megszűnik.

II.16.2. A végrehajtás felfüggesztése a kedvezményezettek részéről

II.16.2.1. A felfüggesztés jogalapja

Az Ügynökség a projekt végrehajtását teljes egészében vagy részlegesen a következő esetekben függesztheti fel:

- (a) ha az Ügynökségnek bizonyítéka van arról, hogy az odaítélési eljárás, illetve a Szerződés végrehajtása során valamelyik kedvezményezett lényeges hibát, szabálytalanságot vagy csalást követett el, illetve ha valamelyik kedvezményezett nem teljesíti a Szerződésből eredő kötelezettségeit;
- (b) ha az Ügynökségnek bizonyítéka van arról, hogy valamelyik kedvezményezett a számára hasonló feltételek mellett odaítélt más, az Unió vagy az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) által nyújtott támogatás során rendszerszintű vagy visszatérő hibákat, szabálytalanságokat, csalást vagy súlyos kötelezettségzegést követett el, és a hiba, szabálytalanság, csalás vagy kötelezettségzegés lényeges hatással van erre a támogatásra; vagy
- (c) ha az Ügynökségben felmerül a gyanú, hogy az odaítélési eljárás vagy a Szerződés végrehajtása során a kedvezményezett *lényeges hibát, szabálytalanságot, csalást* vagy kötelezettségzegést követett el, és ellenőriznie kell, hogy ezek valóban megtörténtek-e.

II.16.2.2. Felfüggesztési eljárás

1. lépés: A projekt végrehajtásának felfüggesztése előtt az Ügynökség a koordináló kedvezményezettnek küldött *hivatalos értesítésben*

- (d) tájékoztatást ad:
 - (i) a végrehajtás felfüggesztésére irányuló szándékáról;
 - (ii) a felfüggesztés indokairól;

(iii) a II.16.2.1. cikk a) és b) pontjában említett esetekben a végrehajtás folytatásához szükséges feltételekről; és

(e) felkéri a koordináló kedvezményezettet, hogy a hivatalos értesítés kézhezvételét követő 30 naptári napon belül nyújtsa be észrevételeit.

2. lépés: Ha az Ügynökséghez nem érkeznek észrevételek, vagy ha úgy dönt, hogy a beérkezett észrevételek dacára is folytatja az eljárást, köteles a koordináló kedvezményezettnek hivatalos értesítést küldeni, és abban öt tájékoztatni:

(a) a végrehajtás felfüggesztéséről;

(b) a felfüggesztés indokairól; és

(c) a II.16.2.1. cikk a) és b) pontjában említett esetekben a végrehajtás folytatásához szükséges feltételekről;

(a) vagy

(d) a II.16.2.1. cikk c) pontjában említett esetekben a szükséges ellenőrzés befejezésének irányadó időpontjáról.

A koordináló kedvezményezett haladéktalanul tájékoztatni köteles a többi kedvezményezettet a felfüggesztésről. A felfüggesztés a koordináló kedvezményezettnek küldött *hivatalos értesítés* átvételének napján vagy az abban megjelölt későbbi időpontban lép hatályba.

Egyéb esetben az Ügynökség köteles a koordináló kedvezményezettet *hivatalos értesítésben* tájékoztatni arról, hogy felhagy a felfüggesztési eljárással.

II.16.2.3. A végrehajtás újraindítása

A végrehajtás újraindítása érdekében a kedvezményezettek kötelesek a közölt feltételeket a lehető leghamarabb teljesíteni, és az Ügynökséget a megtett lépésekről tájékoztatni.

Ha a végrehajtás újraindításához a feltételek teljesülnek, illetve a szükséges ellenőrzések lefolytatása befejeződik, az Ügynökség köteles a koordináló kedvezményezettnek *hivatalos értesítésben*:

(f) tájékoztatást küldeni, hogy a felfüggesztés megszüntetésének feltételei teljesültek; és

(g) előírni, hogy a II.16.3. cikknek megfelelően nyújtsa be a Szerződés módosítására irányuló kérelmet. Ez a kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha a Szerződés a II.17.1., a II.17.2. cikk illetve a II.17.3.1. cikk c), g) vagy h) pontja szerint megszűnik.

II.16.3. A felfüggesztés következményei

Ha a projekt végrehajtása folytatható, és a Szerződés nem szűnt meg, azt a II.13. cikknek megfelelően módosítva:

(a) meg kell határozni a *projekt* újrakezdésének napját;

(b) meg kell hosszabbítani a projekt időtartamát; és

(c) egyéb változtatások révén a *projektet* az új helyzethez kell igazítani.

A felfüggesztés feloldása az újraindításnak a módosításban meghatározott napjától hatályos. Ez a nap a módosítás hatálybalépésének időpontjánál korábbi időpont is lehet.

A támogatás nem térítheti és nem fedezheti a felfüggesztett *projekt* vagy a felfüggesztett rész végrehajtásával kapcsolatosan a felfüggesztés időtartama alatt felmerült költségeket.

A projekt végrehajtásának felfüggesztésétől függetlenül az Ügynökségnek változatlanul jogában áll a Szerződést, illetve valamelyik kedvezményezett részvételét a II.17.3. cikknek megfelelően megszüntetni, a II.25.4. és a II.26. cikknek megfelelően csökkenteni a támogatást, vagy a jogosulatlanul kifizetett összegeket behajtani.

Kártérítést azon a címen egyik fél sem követelhet, hogy a másik fél felfüggesztéssel élt.

II.17. CIKK: A SZERZŐDÉS MEGSZŰNÉSE

II.17.1. A szerződés felmondása a koordináló kedvezményezett részéről

A kedvezményezettek a Szerződést felmondhatják.

A koordináló kedvezményezett a felmondásról hivatalos értesítésben köteles az Ügynökséget tájékoztatni, és abban köteles megjelölni:

- (a) a felmondás indokait; és
- (b) a felmondás hatálybalépésének napját. A hatálybalépés napja csak a *hivatalos értesítés* után következhet.

A Szerződés szabálytalan megszűnését vonja maga után az, ha a koordináló kedvezményezett nem adja meg a felmondás indokait, vagy az Ügynökség álláspontja szerint az indokok nem igazolják a felmondást.

A felmondás a *hivatalos értesítésben* megjelölt napon lép hatályba.

II.17.2. Egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetése a koordináló kedvezményezett részéről

A koordináló kedvezményezett a társult kedvezményezett kérésére vagy a többi társult kedvezményezett nevében eljárva megszüntetheti egy vagy több kedvezményezett részvételét.

A koordináló kedvezményezett a megszűnésről köteles az Ügynökségnek *hivatalos értesítést* küldeni, és egyben arról a kedvezményezettet tájékoztatni.

Ha a koordináló kedvezményezett részvétele beleegyezése nélkül szűnik meg, a hivatalos értesítést egy másik (a többi társult kedvezményezett nevében eljáró) társult kedvezményezettnek kell benyújtania.

A *hivatalos értesítés* kötelező tartalma:

- (a) a megszűnés indokai; és
- (b) a megszűnéssel érintett kedvezményezett állásfoglalása (illetve annak igazolása, hogy azt tőle írásban kérték);
- (c) a megszűnés hatálybalépésének napja. A hatálybalépés napja csak a *hivatalos értesítés* után következhet; és
- (d) A II.17.4.2 cikk a) pontjában meghatározott módosítási kérelem.

A részvétel szabálytalan megszűnését vonja maga után az, ha a koordináló kedvezményezett vagy a kedvezményezett nem adja meg a felmondás indokait, vagy az Ügynökség álláspontja szerint az indokok nem igazolják a felmondást.

A felmondás a *hivatalos értesítésben* megjelölt napon lép hatályba.

II.17.3. A Szerződés felmondása illetve egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetése az Ügynökség részéről

II.17.3.1. A felmondás jogalapja

Az Ügynökség a Szerződés felmondására, illetve egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetésére akkor jogosult, ha:

- (a) a kedvezményezett jogi, pénzügyi, műszaki vagy szervezeti feltételeinek, illetve tulajdonosi helyzetének megváltozása valószínűleg jelentős hatással van a Szerződés végrehajtására, illetve megkérdőjelezi a támogatás odaítéléséről szóló határozatot;
- (b) egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetése után a Szerződés szükséges módosításai miatt a támogatás odaítéléséről szóló határozat kétségesse válna, vagy a pályázók nem részesülnének egyenlő bánásmódban;
- (c) a kedvezményezett nem hajtja végre a II. mellékletben meghatározott *projektet*, vagy nem teljesíti a Szerződés értelmében rá háruló más lényeges kötelezettségét;
- (d) a projekt végrehajtását *vis maior* vagy rendkívüli körülmények akadályozzák, illetve ezek miatt a végrehajtás felfüggesztésre kerül, és
 - (i) az újraindítás nem lehetséges; vagy
 - (ii) a Szerződés szükséges módosításai miatt a támogatás odaítéléséről szóló határozat kétségesse válna, vagy a pályázókra nézve sérülne az egyenlő bánásmód elve;
- (e) ha a kedvezményezett saját maga vagy a kötelezettségeiért korlátlan felelősséggel tartozó személy a pénzügyi szabályzat 106. cikke (1) bekezdésének a) vagy b) pontjában említett valamelyik helyzetbe kerül;⁵
- (f) ha a kedvezményezett vagy egy kapcsolódó személy a pénzügyi szabályzat 106. cikke (1) bekezdésének c), d), e) vagy f) pontjában meghatározott valamelyik helyzetbe kerül vagy 106. cikke (2) bekezdés hatálya alá esik;
- (g) az Ügynökségnek bizonyítéka van arról, hogy a szerződés odaítélésére irányuló eljárás során vagy annak végrehajtása alatt a kedvezményezett vagy bármely *kapcsolódó személy lényeges hibát, szabálytalanságot vagy csalást* követett el, például helytelen információkat nyújtott be, illetve a szükséges információkat elmulasztotta benyújtani.
- (h) ha az Ügynökségnek bizonyítéka van arról, hogy valamelyik kedvezményezett a számára az Unió vagy Euratom által hasonló feltételek mellett megítélt támogatás során rendszeres vagy ismétlődő hibát, *szabálytalanságot, csalást* vagy súlyos kötelezettségzegést követett el, és a *hiba, szabálytalanság, csalás* vagy kötelezettségzegés lényeges hatással van erre a támogatásra; vagy

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-én kelt, 966/2012 számú, az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló (EU, EURATOM) rendelete.

- (i) az Ügynökség a koordináló kedvezményezett közvetítésével *hivatalos értesítést* küldött a kedvezményezettnek, amelyben felkérte a kapcsolódó szervezet részvételének megszüntetésére, mert a kapcsolódó szervezet az f), g) vagy h) pontban meghatározott valamelyik helyzetbe került, és a kedvezményezett elmulasztotta a szervezet részvételének megszüntetése és feladatainak újraelosztása tárgyában módosítást kérni.

II.17.3.2. Eljárás megszűnés esetén

1. lépés: Az Ügynökség a szerződés felmondása illetve egy vagy több kedvezményezett részvételének megszüntetése előtt köteles a koordináló kedvezményezettet *hivatalos értesítésben*:

- (a) tájékoztatni:
- (i) felmondási szándékáról;
 - (ii) a felmondás indokairól; és
- (b) kötelezni a koordináló kedvezményezettet, hogy a hivatalos értesítés kézhezvételét követő 45 naptári napon belül:
- (i) az összes kedvezményezett nevében nyújtson be észrevételeket; és
 - (ii) a II.17.3.1. cikk c) pontja esetén tájékoztassa az Ügynökséget a Szerződés szerinti kötelezettségek teljesítését garantáló intézkedésekről.

2. lépés: Ha az Ügynökséghez nem érkeznek észrevételek, vagy ha úgy dönt, hogy a beérkezett észrevételek dacára is folytatja az eljárást, a koordináló kedvezményezettnek hivatalos értesítést küld, és abban tájékoztatja őt a felmondás tényéről és hatálybalépésének napjáról. A koordináló kedvezményezett haladéktalanul tájékoztatni köteles a többi kedvezményezettet a felmondásról.

Egyéb esetben az Ügynökség köteles a koordináló kedvezményezettet *hivatalos értesítésben* tájékoztatni a megszűnési eljárás berekesztéséről.

A felmondás az alábbiak szerint lép hatályba:

- (a) a II.17.3.1. cikk a), b), c) és e) pontja szerinti megszűnés esetén: a felmondásról a második pont (vagyis a 2. lépés) szerint adott *hivatalos értesítésben* meghatározott napon;
- (b) a II.17.3.1. cikk d), f), g), h) és i) pontja szerinti megszűnés esetén: a felmondásról a második pont (vagyis a 2. lépés) szerint adott *hivatalos értesítésnek* a koordináló kedvezményezett általi átvételét követő napon;

II.17.4. A megszűnés következményei

II.17.4.1. A Szerződés megszűnésének következményei:

A megszűnés hatálybalépésének napját követő 60 naptári napon belül a koordináló kedvezményezett köteles benyújtani az I.4.4. cikkben meghatározott egyenleg kifizetése iránti kérelmet.

Ha az Ügynökség e határidőn belül nem kapja meg az egyenleg kifizetése iránti kérelmet, a támogatás csak azokat a költségeket téríti vagy fedezi, amelyek szerepelnek a jóváhagyott technikai jelentésben és adott esetben a jóváhagyott pénzügyi kimutatásban.

Ha az Ügynökség azért mondja fel a Szerződést, mert a koordináló kedvezményezett megszegte a kifizetési kérelem benyújtására vonatkozó kötelezettségét, a koordináló kedvezményezett a megszűnés után semmilyen kifizetés iránti kérelmet nem nyújthat be. Ebben az esetben a második albekezdést kell alkalmazni.

Az Ügynökség a támogatás a II.25. cikk szerint kalkulált végleges összegét és az I.4.5. cikk szerint kalkulált egyenleget a benyújtott beszámoló alapján számítja ki. A támogatás csak a megszűnés hatálybalépése előtt felmerült költségeket téríti illetve fedezi. A támogatás nem veszi figyelembe, nem téríti illetve nem fedezi a költséget, ha az olyan szerződéssel kapcsolatos, amelynek a teljesítése a megszüntetés után esedékes.

Az Ügynökség a II.25.4. cikkel összhangban a támogatás összegét az alábbi esetekben csökkentheti:

- (a) ha a Szerződést a kedvezményezett a II.17.1. cikk értelmében szabálytalanul mondta fel; vagy
- (b) ha a Szerződést az Ügynökség a II.17.3.1. cikk c), f), g), h) és i) pontjában foglalt valamelyik indok alapján mondta fel.

Kártérítést azon a címen egyik fél sem követelhet, hogy a másik fél felmondta a Szerződést.

A kedvezményezettek kötelezettségei a megszűnés után is érvényben maradnak, különös tekintettel az I.4., a II.6., a II.8., a II.9., a II.14. és a II.27. cikkben foglalt, valamint a különös feltételekben az eredmények felhasználására vonatkozóan rögzített kiegészítő rendelkezésekre.

II.17.3.2. Egy vagy több kedvezményezett részvételének megszűnésével járó következmények

- a) A koordináló kedvezményezett köteles módosítás iránti kérelmet benyújtani az alábbiakkal együtt:
 - (i) a megszűnéssel érintett egy vagy több kedvezményezett feladatainak újraelosztására vonatkozó javaslat; és
 - (ii) szükség esetén, egy vagy több új kedvezményezett felvétele, akik a szerződéses az összes jog és kötelezettség tekintetében az érintett egy vagy több kedvezményezett helyébe lépnek.

Ha az Ügynökség valamelyik kedvezményezett részvételét megszünteti, a koordináló kedvezményezett köteles a módosítás iránti kérelmet a megszűnés hatályba lépésnek napjától számított 60 naptári napon belül benyújtani.

Ha a koordináló kedvezményezett szünteti meg valamelyik kedvezményezett részvételét, a módosítás iránti kérelmet köteles a II.17.2. cikkben hivatkozott *hivatalos értesítéshez* csatolni.

Ha a megszűnés a végrehajtási időszak után lép hatályba, módosítás iránti kérelem benyújtására nincs, illetve csak akkor van szükség, ha az érintett kedvezményezett maga a koordináló kedvezményezett. Ez utóbbi esetben a módosítás iránti kérelemben új koordináló kedvezményezetre kell javaslatot tenni.

Ha a módosítás iránti kérelmet az Ügynökség elutasítja, a Szerződés a II.17.3.1. cikk b) pontja alapján megszüntethető. A módosítás iránti kérelem akkor utasítható vissza, ha

a támogatás odaítéléséről szóló határozatot kétségbe vonja, vagy a pályázókra nézve az egyenlő bánásmód elvét sérti.

b) A megszűnéssel érintett kedvezményezett köteles a koordináló kedvezményezett részére benyújtani:

- (i) a műszaki beszámolót; és
- (ii) és az utolsó beszámolási időszak végétől a megszűnés hatálybalépésig tartó időszak pénzügyi kimutatását.

A koordináló kedvezményezett köteles ezt az információt a következő beszámolási időszakra vonatkozó kifizetés iránti kérelemhez csatolni.

A támogatás kizárólag azokat a költségeket téríti illetve fedezi, amelyek az érintett kedvezményezettnél a megszűnés hatálybalépése előtt merültek fel. A támogatás nem téríti illetve nem fedezi a költséget, ha az olyan szerződéssel kapcsolatos, amelynek a teljesítése a megszüntetés után esedékes.

Az Ügynökség a II.25.4. cikkel összhangban a támogatás összegét az alábbi esetekben csökkentheti:

- (a) ha a kedvezményezett részvételét a koordináló kedvezményezett a II.17.2. cikk értelmében szabálytalanul szüntette meg; vagy
- (b) ha a kedvezményezett részvételét az Ügynökség a II.17.3.1. cikk c), f), g), h) vagy i) pontjában foglalt valamelyik indok alapján mondta fel.

Kártérítést azon a címen egyik fél sem követelhet, hogy a másik fél a részvételét megszüntette.

Az érintett kedvezményezett kötelezettségei a megszűnés után is érvényben maradnak, különös tekintettel az I.4., a II.6., a II.8., a II.9., a II.14. és a II.27. cikkben foglalt, valamint a különös feltételekben az eredmények felhasználására vonatkozóan rögzített kiegészítő rendelkezésekre.

II.18. CIKK: IRÁNYADÓ JOG, JOGVITÁK RENDEZÉSE ÉS A VÉGREHAJTANDÓ HATÁROZATOK

II.18.1. A Szerződésre az alkalmazandó uniós jog az irányadó, amely szükség szerint kiegészül Belgium jogával.

II.18.2. Az EUMSZ 272. cikkével összhangban a Törvényszék, illetve fellebbezés esetén az Európai Unió Bírósága kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az Unió és valamely kedvezményezett között a Szerződés értelmezését, alkalmazását vagy érvényességét illetően felmerült, békés úton nem rendezhető jogviták tárgyalására.

II.18.3. Az EUMSZ 299. cikkével összhangban az Ügynökség a II.26. cikk szerinti beszédés tárgyában végrehajtható határozatot fogadhat el a jogalanyokat – az államokat kivéve – terhelő vagyoni kötelezettség kirovásáraól.

Az EUMSZ 263. cikkével összhangban e határozat ellen kereset nyújtható be a Törvényszékhez.

B. RÉSZ: PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

II.19. CIKK: ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK

II.19.1. A költségek elszámolhatóságának feltételei

A projekt elszámolható költségei a kedvezményezettnél ténylegesen felmerült és az alábbi feltételeknek megfelelő költségek:

- (a) az I.4.4. cikkben említett egyenleg kifizetése iránti kérelemhez és a megfelelő bizonylatokhoz kapcsolódó költségek kivételével a *végrehajtási időszakban* merültek fel;

A költség akkor tekinthető a végrehajtási időszakban felmerült költségnek, ha a fizetési kötelezettség a projekt kezdőnapja után – illetve amennyiben az Ügynökség a támogatási szerződést a projekt kezdőnapja előtt írja alá, akkor az aláírás dátuma után – és a projekt zárónapja előtt keletkezett.

- (b) szerepelnek a tevékenység becsült költségvetésében. A becsült költségvetés a III. mellékletben szerepel;
- (c) a III. mellékletben ismertetett projekttel kapcsolatosan merülnek fel, és annak végrehajtásához szükségesek;
- (d) azonosíthatóak és ellenőrizhetőek, azaz szerepelnek a kedvezményezett számviteli nyilvántartásaiban, és elszámolásuk a kedvezményezett székhelye szerinti országban alkalmazandó számviteli standardoknak és a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlatának megfelelően történt;
- (e) megfelelnek az irányadó adó- és társadalombiztosítási jogszabályok követelményeinek; valamint
- (f) ésszerűek, indokoltak és különösen a gazdaságosság és hatékonyság tekintetében eleget tesznek a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvének.

II.19.2. Elszámolható közvetlen költségek

A projekt közvetlen költségei akkor számolhatók el, ha teljesítik a II.19.1. cikkben foglalt elszámolhatósági feltételeket.

Különösen a következő költségkategóriák minősülnek elszámolható közvetlen költségnek, amennyiben a II.19.1. cikkben foglalt elszámolhatósági és az alább felsorolt feltételeket egyaránt teljesítik:

- (a) a kedvezményezettel kötött munkaszerződés, vagy azzal egyenértékű kinevezés értelmében munkát végző és a *projekthez* rendelt személyi állomány költségei, amennyiben ezek a költségek összhangban állnak a kedvezményezett szokásos javadalmazási szabályzatával.

E költségek magukban foglalják a társadalombiztosítási járulékokkal és a javadalmazásban foglalt, jogszabályilag előírt egyéb költségekkel növelt tényleges fizetéseket.

A fenti személyi költségek között a kedvezményezettel kötött, munkaszerződéstől eltérő szerződés alapján munkát végző vagy harmadik fél által fizetség ellenében kihelyezett természetes személyek költségei is szerepelhetnek, amennyiben az alábbi feltételek teljesülnek:

(i) az adott személy (különösen a munkaszervezés módja, a végrehajtott feladatok és a feladatok végrehajtásának helyszíne tekintetében) a munkavállalóval azonos feltételek között végez munkát;

(ii) a munkavégzés eredménye (ellenkező értelmű kifejezett megállapodás hiányában) a kedvezményezettet illeti meg; és

(iii) a költségek nem térnek el jelentősen a kedvezményezettrel kötött munkaszerződés alapján hasonló feladatokat ellátó személyzet költségeitől;

A kedvezményezettek által a projekt költségvetéséhez biztosított állami hozzájárulásnak legalább 2%-kal nagyobbannak kell lennie az állami szervek „kiegészítő” személyzetnek nem minősülő munkavállalói számára a III. mellékletben ismertetett projektre terhelte teljes bérköltségénél.

A „kiegészítő” személyzet körébe tartozik az állami szervek összes olyan (állandó vagy ideiglenes) munkavállalója, akinek a szerződése vagy megújított szerződése:

- a projekt kezdőnapján vagy akkor, illetve azután indul, amikor az Ügynökség a támogatási szerződést aláírja, ha az aláírás napja a projekt kezdőnapjánál korábbi; és

- a munkavállalót konkrétan kirendelés/utasítás alapján a projekthez rendeli.

(b) utazási költség és a kapcsolódó napidíj, amennyiben ezek megfelelnek a kedvezményezett utazással kapcsolatos szokásos gyakorlatának;

(c) *Értécsökkenés költsége és prototípusok*

(i) a kedvezményezett számviteli kimutatásaiba (azaz a tartós javak/egyéb eszközök leltárába vagy egyéb nyilvántartásba vagy a vonatkozó adó- és számviteli szabályok szerinti beruházások közé) felvett tartós javak illetve egyéb eszközök (új vagy használt berendezések vagy infrastruktúra) értécsökkenésének költsége, amennyiben az eszköz:

(i) értécsökkenésének leírása megfelel a nemzetközi számviteli standardoknak és a kedvezményezett szokásos számviteli gyakorlatának; és

(ii) beszerzése a II.10.1. cikk szerint és a *végrehajtási időszakban* történt;

Ugyancsak elszámolhatók a berendezések vagy egyéb eszközök bérleti vagy lízingköltségei, de e költségek nem haladhatják meg a hasonló berendezések vagy eszközök értécsökkenési költségeit, és a finanszírozás díját nem tartalmazhatják.

Az elszámolható költségek meghatározásakor a berendezés értécsökkenési, bérleti vagy lízingköltségeit csak a végrehajtási időszaknak megfelelő mértékben és a *projekt* céljára történő tényleges felhasználás aránya szerint lehet figyelembe venni.

Az elszámolható értécsökkenési költség kiszámításának alapja nem haladhatja meg az alábbi küszöbértékeket:

Berendezések költsége: a teljes beszerzési költség 50%-a,

- **Infrastruktúra költségei:** a teljes beszerzési költség 25%-a;

Kivételt jelent, hogy különleges feltételek alapján a tartós javak teljes költsége elszámolható lehet, ha ezt a projekt jellege illetve a berendezés vagy az eszköz használatának összefüggései igazolják;

A tartós javak, például hirdetőtáblák beszerzése során felmerülő költségeket csak akkor lehet elszámolni, ha azokon látható a LIFE embléma (illetve adott esetben a Natúra 2000 emblémája);

A prototípus olyan berendezés vagy infrastruktúra, amely konkrétan a projekt céljára készült, korábban kereskedelmi forgalomba nem került és/vagy sorozatban gyártott termékként nem kapható. A prototípusnak a projekt demonstrációs tevékenységeiben központi szerepet kell játszania.

- (d) a fogyóeszközök és ellátmányok költsége az általános irodai fogyóeszközöket és irodaszereket kivéve, amennyiben:
 - (i) azok beszerzése a II.10.1. cikknek megfelelően történik; és
 - (ii) közvetlenül a projekthez vannak hozzárendelve;
- (e) a Szerződésben meghatározott követelmények alapján közvetlenül felmerülő költségek (információterjesztés, a projekt egyedi értékelése, vizsgálat, fordítás, többszörözés), beleértve az előírt pénzügyi garanciák költségeit, amennyiben a kapcsolódó szolgáltatások beszerzése a II.10.1. cikknek megfelelően történt;
- f) a II.11. cikk értelmében vett *alvállalkozói szerződésekből* származó (külső segítségnyújtás költségeiként is hivatkozott) költségek, amennyiben teljesülnek a II.11.1. cikk a), b), c) és d) pontjában foglalt feltételek;
- (g) harmadik felek számára nyújtott pénzügyi támogatás költségei
- (h) a Szerződésben foglalt eltérő rendelkezés hiányában a kedvezményezett által fizetett illetékek, adók és díjak, nevezetesen a hozzáadottérték-adó (héta), amennyiben ezeket az elszámolható *közvetlen költségek* tartalmazzák.

A tagállami szuverén jogkörök gyakorlása fogalmának megfelelő tevékenységek esetét kivéve a nem visszaigényelhető héa (áfa) elszámolható kiadás.
- (i) Földterület vásárlása vagy tartós bérlete, illetve fölhasználati jogért fizetett egyszeri kompenzáció alapján a projekt végrehajtásához szervesen illeszkedő, és abban kifejezetten tervezett földterületre vonatkozóan felmerülő költségek elszámolható költségnek minősülnek, amennyiben:
 - (aa) a vásárlás a projekt során és azon túl hozzájárul a Natúra 2000 hálózat integritásának javításához, fenntartásához és helyreállításához, ideértve az összekapcsoltság javítását folyosók, átmenetek illetve a zöld infrastruktúrához tartozó egyéb elemek létesítésével;

- (bb) a megszerzett földterület vagy földhasználati jog tulajdonosa a projektben kedvezményezettként, a kedvezményezett munkavállalójaként nem érintett jogi vagy természetes személy, akivel kapcsolatosan az összeférhetlenség kizárható;
- (cc) a földterület megvásárlása a védelem szempontjából kívánatos eredmény elérésnek az egyetlen vagy a leginkább költséghatékony módja, és a vételár a piaci feltételeken alapul;
- (dd) a megvásárolt földterület a LIFE-rendelet 11., 14. és 15. cikkében rögzített célokkal egyező hosszú távú használatokra fenntartott; és
- (ee) az érintett tagállam köteles az adott földterület hosszú távú természetvédelmi rendeltetését átsorolással vagy egyéb módon garantálni.
- (ff) a földterület/földhasználat értékesítője a helyi hatóságok által alapított tartós bérlet esetét kivéve nem állami hatóság;
- (gg) a rendelkezések szerint a projekt számára megvásárolt földterület tekintetében a koordináló kedvezményezett köteles elérni, hogy az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzés tüntesse fel, hogy az adott terület végérvényes rendeltetése a természetvédelem. Ha az adott tagországban nem létezik ingatlan-nyilvántartás, illetve az megfelelő jogi garanciáról nem gondoskodik, a koordináló kedvezményezett köteles a földterület adásvételi szerződését a földterület végérvényes természetvédelmi rendeltetéséről rendelkező záradékkal kiegészíteni. Azokban az országokban, ahol ilyen garanciát jogszerűen se a ingatlan-nyilvántartásba, se az adásvételi szerződésbe nem lehet felvenni, az Ügynökség elfogadhat a tárgyban egy ennek megfelelő garanciát is, amennyiben az hosszú távra azonos szintű jogi védelmet biztosít, és megfelel az 1293/2013 rendelet 20. cikk (3) bekezdésében foglalt követelménynek;
- (hh) továbbá a magánszervezet által vásárolt földterület esetében az ingatlan-nyilvántartásba (vagy ha ehelyett az adásvételi szerződés az elfogadott, akkor az előző bekezdés szerint abba) történő bejegyzésnek tartalmaznia kell a garanciát arra is, hogy amennyiben a magánszervezet megszűnik vagy képtelen a földterületet a természetvédelmi követelmények szerint kezelni, akkor azt elsősorban a természetvédelmi tevékenységet folytató jogalanyra fogja átruházni. Azokban az országokban, ahol ilyen garanciát jogszerűen se a földnyilvántartás, se az adásvételi szerződés nem tartalmazhat, az Ügynökség elfogadhat a tárgyban egy ennek megfelelő garanciát is, amennyiben az hosszú távra azonos szintű jogi védelmet biztosít, és megfelel az 1293/2013 rendelet 20. cikk (3) bekezdésében foglalt követelménynek;
- (ii) használati jog vétele esetén az ingatlan-nyilvántartásban a bejegyzést ennek megfelelően módosítani kell;
- (jj) olyan földterület vásárlása esetén, amelyet később a projekt tevékenységeinek lefolytatásához egy másik parcellára cserélnék, a cserét legkésőbb a projekt vége előtt le kell bonyolítani, és a csere folytán átvett földterületekre ennek a cikknek a rendelkezéseit szintén alkalmazni kell. Az elcserélésre megvásárolt földterület a futamidő közepén esedékes beszámoló időpontjáig mentes a végleges természetvédelmi rendeltetésre vonatkozó kötelező garancia alól.

A földterület bérletének időtartamát vagy a projekt időtartamára korlátozódik (rövid lejáratú bérlet), és így a bérlet alvállalkozói szerződésnek minősül, vagy legalább 20 évre szól (tartós bérlet), amely esetben meg kell felelnie az élőhely- és fajvédelmi igényeknek. Földterület tartós bérlete esetén a bérleti szerződésbe egyértelműen fel kell venni mindazokat a rendelkezéseket és vállalásokat, amelyek révén a területnek az az élőhelyek és a fajok védelmére vonatkozó céljai teljesülhetnek.

A LIFE földterület-vásárlási adatbázisa (LPD) elektronikus adatokat tárol a LIFE által finanszírozott parcellákról. A koordináló kedvezményezett feladata, hogy a földterület-vásárlás (leíró és térbeli) adatait a földterület-vásárlási adatbázisa a zárójelentés benyújtásáig bejegyezze, és azt ellenőrizze. Az adatformátumot az LPD-ben használt GIS szabványokhoz kell igazítani. A koordináló kedvezményezett az LPD-hez a projekt I.2.2. cikkben meghatározott zárónapjához képest hat hónappal korábban kap hozzáférést.

A kiesett bevétel kompenzációjának kifizetése címén felmerülő költség elszámolható, amennyiben az adott kiadás a LIFE Természet, LIFE Éghajlatváltozás mérséklése illetve a LIFE Éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás integrált projektjeihez szükséges volt, és a kompenzáció kifizetése:

- megfelel a piaci áraknak;
- jogi dokumentumban hivatalosan rögzített; és
- azt nem állami hatóságnak fizetik ki, kivéve, ha az Ügynökség kifejezetten engedélyezi a kifizetést a helyhatóságnak, mert az a projekt céljainak elérése szempontjából lényeges.

A kommunikációs anyagok, például a honlapok előállítására érkező felmerülő költségeket csak akkor lehet elszámolni, ha azokon látható a LIFE embléma (illetve adott esetben a Natúra 2000 emblémája);

II.19.3. Elszámolható közvetett költségek

A *projekt közvetett költségei* akkor minősülnek elszámolható költségnek, ha a kedvezményezett összes általános költségét (rezsijét) méltányos felosztás szerint képviselik, és megfelelnek a II.19.1. cikkben szereplő elszámolhatósági feltételeknek.

Az elszámolható közvetett költségeket az I.3.2. cikk a) bekezdésének (iv) pontjában meghatározott általány alapján kell kimutatni azzal, hogy arányuk nem haladhatja meg a kedvezményezett földvásárlási költségével/tartós földbérleti díjával/egyszeri kompenzációjával csökkentett elszámolható közvetlen költségeinek a 7%-át.

II.19.4. Nem elszámolható költségek

A II.19.1. cikkben foglalt feltételeket nem teljesítő minden egyéb költségen túl, nem minősülnek elszámolhatónak a következő költségek:

- (a) tőkemegtérülés és a kedvezményezett által fizetett osztalék;
- (b) az adósság és az adósságszolgálati teher;
- (c) a veszteségekre vagy az adósságra képzett céltartalék;
- (d) a kamattartozás;
- (e) a kétes követelés;
- (f) az árfolyamvesztés;
- (g) a kedvezményezett bankja által az Ügynökségtől érkező átutalásokra felszámított költség;
- (h) az uniós költségvetésből finanszírozott támogatásban részesülő egyéb projektben a kedvezményezett által kimutatott költségek. Az ilyen támogatások magukban foglalják a tagállamok által odaítélt és

az uniós költségvetéséből finanszírozott támogatásokat, valamint azokat, amelyeket az uniós költségvetés végrehajtása keretében nem az Ügynökség/Bizottság, hanem valamely más szerv ítelt oda. Konkrétan az EU vagy az Euratom költségvetéséből működési támogatásban részesülő kedvezményezett nem számolhat el közvetett költséget arra az (egy vagy több) időszakra, amelyet a működési támogatás fedez, kivéve, ha igazolni tudja, hogy a működési támogatás a projekt semmilyen költségét nem fedezi;

- (i) a harmadik fél természetbeni hozzájárulása;
- (j) a túlzott vagy meggondolatlan kiadás;
- (k) a levonható HÉA;
- (l) az olyan intézkedésekkel kapcsolatos költségek, amelyek engedélyezett tervek vagy projektek által a természetben vagy a biodiverzitásban okozott károk⁶ folytán szükséges kompenzációs vagy kárenyhítő intézkedésnek minősülnek;
- (m) a II. melléklet szerinti projektismertetőben rögzített kifejezett terv hiányában az olyan gazdálkodási tervvel, az akciótervvel és a LIFE projekt keretében elkészített vagy módosított hasonló tervekkel⁷ kapcsolatos költség, amelynek az elfogadására illetve működtetésére a projekt zárónapja előtt nem kerül sor. Ez tartalmazza az eljárási/jogi lépéseknek (a projekt zárónapja előtti) lezárását mindazokban a tagállamokban, ahol ilyen eljárás tervezett;
- (n) a II. melléklet szerinti projektismertetőben rögzített kifejezett terv hiányában a jelentős infrastruktúra vagy tudományos alap kutatás költsége.

II.20. CIKK: A KIMUTATOTT ÖSSZEGET AZONOSÍTHATÓSÁGA ÉS ELLENŐRIZHETŐSÉGE

II.20.1. A költségek és a hozzájárulások kimutatása

A kedvezményezett köteles elszámolható költségként vagy igényelt hozzájárulásként kimutatni:

- (a) a tényleges költségekre vonatkozóan: a *projekt* vonatkozásában ténylegesen felmerült költségeket;
- (b) az egységköltségekre vagy egység hozzájárulásokra vonatkozóan: Nem alkalmazható;
- (c) az egyösszegű költségekre vagy egyösszegű hozzájárulásokra vonatkozóan: Nem alkalmazható;
- (d) az átalányköltségekre vagy átalány hozzájárulásokra vonatkozóan: az I.3.2. cikk a) bekezdésének (iv) pontjában vagy a d) bekezdésében meghatározott átalány alkalmazásával kapott összeget;
- (e) a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlata alapján kimutatott egységköltségekre vonatkozóan: Nem alkalmazható;
- (f) a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlata alapján kimutatott egyösszegű költségek térítése: Nem alkalmazható;
- (g) a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlata alapján kimutatott átalányköltségek térítése: Nem alkalmazható;

II.20.2. Nyilvántartások és a kimutatott költségeket és hozzájárulásokat alátámasztó egyéb bizonylatok

⁶ Kivéve, ha az ilyen kárt magának a LIFE-projektnek a céljai okozták.

⁷ A „LIFE utáni időszakra” vonatkozó kötelező tervek nem tartoznak ebbe a kategóriába.

A II.27. cikkben ismertetett ellenőrzések és vizsgálatok során kapott kérés esetén minden egyes kedvezményezett köteles az alábbiakat átadni:

- (a) a tényleges költségekre vonatkozóan: a kimutatott költségeket megfelelően alátámasztó bizonylatokat, például szerződést, számlát és könyvviteli nyilvántartásokat.

Továbbá a kedvezményezett szokásos számviteli és belsőellenőrzési eljárásainak lehetővé kell tenni a közvetlen egyeztetést a kimutatott összegek és a könyvviteli nyilvántartásaiba beállított, valamint a bizonylatokon feltüntetett összegek között;

- (b) az egységköltségekre vagy egységhozzájárulásokra vonatkozóan: Nem alkalmazható;
- (c) az egyösszegű költségekre vagy egyösszegű hozzájárulásokra vonatkozóan: Nem alkalmazható;
- (d) az átalányköltségekre vagy átalányhozzájárulásokra vonatkozóan: az átalány körébe tartozó elszámolható költségeket illetve kért hozzájárulásokat megfelelően igazoló bizonylatokat. A kedvezményezettnek az alkalmazott átalány tekintetében nem szükséges sem a térített tényleges költségeket azonosítani, sem bizonylatokat, például könyvviteli nyilvántartásokat átadni;
- (e) a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlata alapján kimutatott egységköltségekre vonatkozóan: Nem alkalmazható;
- (f) a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlata alapján kimutatott egyösszegű költségek térítése: Nem alkalmazható;
- (g) a kedvezményezett szokásos költségelszámolási gyakorlata alapján kimutatott átalányköltségek térítése: Nem alkalmazható;

II.20.3. Feltételek a költségelszámolás módszere megfelelőségének megállapításához

Nem alkalmazandó

II.21. CIKK: A KEDVEZMÉNYEZETTEK KAPCSOLT SZERVEZETEINEK ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEI

Ha a különös feltételekben szerepel a kedvezményezettek kapcsolott szervezeteire vonatkozó rendelkezés, az ilyen szervezetnél felmerülő költségek elszámolhatóak, ha:

- (a) kielégítik a II.19. és II.20. cikkben a kedvezményezetre nézve rögzített feltételeket; és
- (b) az a kedvezményezett, amelyhez a szervezet kapcsolódik, gondoskodik arról, hogy a rá a II.4., II.5., II.6., II.8., II.10., II.11. és II.27. cikk szerint alkalmazandó feltételek a szervezetre is kiterjedjenek.

II.22. CIKK: ÁTCSOPORTOSÍTÁSOK A KÖLTSÉGVETÉSBEN

A kedvezményezettek a II. mellékletben foglalt előzetes költségvetést egymás közötti transzferekkel, valamint a különböző költségkategóriák közötti átcsoportosításokkal az elszámolható költségek 20%-áig kiigazíthatják, ha a projekt végrehajtása a II. mellékletben ismertetett módon történik. Az ilyen kiigazításhoz nincs szükség a Szerződés II.13. cikk szerinti módosítására.

A kedvezményezettek azonban nem, illetve csak akkor jogosultak olyan alvállalkozói szerződésekhöz kapcsolódó költségeket felvenni, amelyek nem szerepelnek az I. mellékletben, ha ezeket a kiegészítő alvállalkozói szerződéseket az Ügynökség a II.11.1. cikk d) pontjával összhangban jóváhagyta.

Az első albekezdés alól kivételt jelent, hogy amennyiben a kedvezményezettek annak a hozzájárulásnak a mértékét kívánják az II.26.3. cikk harmadik albekezdésének c) pontja alapján megváltoztatni, amelyre az egyes kedvezményezettek jogosultak, a koordináló kedvezményezett köteles a II.13. cikknek megfelelően módosítást kérni.

II.23. CIKK: A BESZÁMOLÁSI KÖTELEZETTSÉGEK BE NEM TARTÁSA

Az Ügynökség a II.17.3.1. cikk c) pontjának rendelkezése szerint felmondhatja a Szerződést, és a II.25.4. cikkben foglaltak szerint csökkentheti a támogatást, ha a koordináló kedvezményezett:

- (a) a megfelelő beszámolási időszak végétől számított 90 naptári napon belül nem nyújtotta be az I.4.3. és az I.4.4. cikkben említett dokumentumokat csatolva az időközi kifizetés vagy egyenleg kifizetése iránti kérelmet; és
- (b) a kérelmet az Ügynökség által küldött írásbeli emlékeztetőt követő további 60 naptári napon belül sem nyújtja be.

II.24. CIKK: A KIFIZETÉSEK FELFÜGGESZTÉSE ÉS A FIZETÉSI HATÁRIDŐ

II.24.1. A kifizetések felfüggesztése

II.24.1.1. A felfüggesztés jogalapja

Az Ügynökség részben vagy egészben bármikor felfüggesztheti egy vagy több kedvezményezett részére az előfinanszírozást és az időközi kifizetéseket, illetve az összes kedvezményezett részére az egyenleg kifizetését:

- (a) ha az Ügynökségnek bizonyítéka van arról, hogy az odaítélési eljárás, illetve a Szerződés végrehajtása során valamelyik kedvezményezett *lényeges hibát, szabálytalanságot* vagy *csalást* követett el, illetve ha valamelyik kedvezményezett nem teljesíti a Szerződésből eredő kötelezettségeit;
- (b) ha az Ügynökségnek bizonyítéka van arról, hogy valamelyik kedvezményezett a számára hasonló feltételek mellett odaítélt más, az Unió vagy az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) által nyújtott támogatás során rendszeres vagy ismétlődő hibát, *szabálytalanságot, csalást* vagy súlyos kötelezettségszegést követett el, és a hiba, *szabálytalanság, csalás* vagy kötelezettségszegés lényeges hatással van erre a támogatásra; vagy
- (c) ha az Ügynökségben felmerül a gyanú, hogy az odaítélési eljárás vagy a Szerződés végrehajtása során a kedvezményezett *lényeges hibát, szabálytalanságot, csalást* vagy kötelezettségszegést követett el, és ellenőriznie kell, hogy ezek valóban megtörténtek-e.

II.24.1.2. Felfüggesztési eljárás

1. lépés: A kifizetések felfüggesztése előtt az Ügynökség a koordináló kedvezményezettnek küldött *hivatalos értesítésben*

- (a) tájékoztatást ad:
 - (i) hogy szándékában áll a kifizetéseket felfüggeszteni;

- (ii) a felfüggesztés indokairól;
- (iii) a II.24.1.1. cikk a) és b) pontjában említett esetekben a kifizetések folytatásához teljesítendő feltételekről; és

(b) felkéri a koordináló kedvezményezettet, hogy a *hivatalos értesítés* kézhezvételét követő 30 naptári napon belül nyújtsa be észrevételeit.

2. lépés: Ha az Ügynökséghez nem érkeznek észrevételek, vagy ha úgy dönt, hogy a beérkezett észrevételek dacára is folytatja az eljárást, köteles a koordináló kedvezményezettnek *hivatalos értesítést* küldeni, és abban őt tájékoztatni:

- (a) a kifizetések felfüggesztéséről;
- (b) a felfüggesztés indokairól;
- (c) a II.24.1.1. cikk a) és b) pontjában említett esetekben a kifizetések folytatásához szükséges végső feltételekről;
- (d) a II.24.1.1. cikk c) pontjában említett esetekben a szükséges ellenőrzés befejezésének irányadó időpontjáról.

A koordináló kedvezményezett haladéktalanul tájékoztatni köteles a többi kedvezményezettet a felfüggesztésről. A felfüggesztés azon a napon lép hatályba, amikor az Ügynökség arról a *hivatalos értesítést* kiküldi (2. lépés).

Egyéb esetben az Ügynökség köteles a koordináló kedvezményezettet *hivatalos értesítésben* tájékoztatni arról, hogy felhagy a felfüggesztési eljárással.

II.24.1.3. A felfüggesztés következményei

A kifizetések felfüggesztésének időszaka alatt a kedvezményezett nem nyújthatja be:

- (c) az I.4.3. és az I.4.4. cikk szerinti kifizetés iránti kérelmeket és bizonylatokat; illetve
- (d) ahol a felfüggesztés csak egy vagy több kedvezményezett előfinanszírozására vagy időközi kifizetéseire vonatkozik, az érintett egy vagy több kedvezményezettnek a *projektben* való részvételével kapcsolatos kifizetés iránti kérelmeket és bizonylatokat.

A kapcsolódó kifizetés iránti kérelmeket és bizonylatokat a kifizetések újraindítása után a lehető leghamarabb be lehet nyújtani, illetve ezeket fel lehet venni abba a fizetés iránti kérelembe, amely az I.4.1. cikkben rögzített ütemezés szerint a kifizetések újraindítása után első alkalommal esedékes.

A koordináló kedvezményezett kifizetések felfüggesztésétől függetlenül jogosult a tevékenység végrehajtását a II.16.1. cikkben előírtak szerint felfüggeszteni, illetve a II.17.1. illetve a II.17.2. cikk rendelkezései szerint a Szerződést felmondani vagy valamelyik kedvezményezett részvételét megszüntetni.

II.24.1.4 A kifizetések újraindítása

Ahhoz, hogy az Ügynökség a kifizetéseket újraindítsa, a kedvezményezettek kötelesek a közölt feltételeket a lehető leghamarabb teljesíteni, és az Ügynökséget a megtett lépésekről tájékoztatni.

Ha a kifizetések újrakezdésének feltételei teljesülnek, a felfüggesztés megszűnik. Az Ügynökség *hivatalos értesítést* küld a koordináló kedvezményezett részére, és abban erről tájékoztatja.

II.24.2. A kifizetések határidejének felfüggesztése

II.24.2.1. Az Ügynökség bármikor felfüggesztheti a kifizetések I.4.2., I.4.3. és I.4.5. cikkben megállapított határidejét, ha valamelyik kifizetési kérelmet az alábbiak miatt nem lehet jóváhagyni:

- (a) a kérelem nem felel meg a Szerződésnek;
- (b) a megfelelő bizonylatok nem készültek el; vagy
- (c) a pénzügyi kimutatásokban kimutatott költségek elszámolhatósága kétségbe vonható, és további ellenőrzés, felülvizsgálat, vizsgálat vagy kivizsgálás szükséges.

II.24.2.2. Az Ügynökségnek a koordináló kedvezményezett részére *értesítést* küld, és abban tájékoztatja:

- (a) a felfüggesztésről; valamint
- (b) a felfüggesztés indokairól.

A felfüggesztés azon a napon lép hatályba, amikor az Ügynökség a *hivatalos értesítést* kiküldi.

II.24.2.3. Ha már nem állnak fenn a kifizetési határidő felfüggesztésének feltételei, a felfüggesztés megszűnik, és újrakezdődik a még fennmaradó időszak.

Ha a felfüggesztés időtartama meghaladja a két hónapot, a koordináló kedvezményezett tájékoztatást kérhet az Ügynökségtől arról, hogy folytatódik-e a felfüggesztés.

Ha a kifizetési határidőt azért függesztették fel, mert a műszaki beszámolók vagy a pénzügyi kimutatások nem felelnek meg a Szerződésnek, és a módosított beszámoló vagy kimutatás benyújtása elmaradt, vagy a benyújtás után azt az Ügynökség szintén elutasította, akkor az Ügynökség a II.17.3.1. cikk c) pontjának rendelkezései szerint felmondhatja a Szerződést, és a II.25.4. cikkben írtak szerint csökkentheti a támogatást.

II.25. CIKK: A TÁMOGATÁS VÉGÖSSZEGÉNEK KISZÁMÍTÁSA

A támogatás végleges összege attól függ, milyen mértékben sikerült a projektet a megállapodás feltételeinek megfelelően végrehajtani.

A támogatás végleges összegét az Ügynökség az egyenleg kifizetésekor számítja ki. A kiszámítás a következő lépésekben történik:

1. lépés: Az elszámolható költségek vetítése a térítési rátának megfelelően, és az egységre jutó, átalány és egyösszegű hozzájárulás összegének hozzáadása
2. lépés: Korlátozás a támogatás maximális összegére
3. lépés: Levonás a nyereséget tiltó szabály alapján
4. lépés: Levonás a nem megfelelő végrehajtás vagy egyéb kötelezettségek megszegése miatt

II.25.1. 1. lépés: Az elszámolható költségek vetítése a térítési rátának megfelelően, és az egységre jutó, átalány és egyösszegű hozzájárulás összegének hozzáadása

A lépés alkalmazásának módja:

- (a) Ha az I.3.2. cikk (a) pontjának rendelkezései szerint a támogatás formáját tekintve az elszámolható költségek térítését jelenti, akkor az Ügynökség az adott cikkben meghatározott térítési rátát alkalmazza a *projektnek* az általa a vonatkozó költségkategóriáknál, kedvezményezettekénél és kapcsolt szervezeteikénél jóváhagyott elszámolható költségeire;
- (b) Ha az I.3.2. cikk (b) pontjának rendelkezései szerint a támogatás formáját tekintve egységni hozzájárulást jelent, akkor az Ügynökség az adott cikkben meghatározott egységni hozzájárulást felszorozza azoknak az egységeknek a számával, amelyeket a kedvezményezett és kapcsolt szervezetei részére jóváhagyott;
- (c) Ha a támogatás formáját tekintve az I.3.2. cikk (c) pontjának rendelkezései szerint egyösszegű hozzájárulást jelent, akkor az Ügynökség a kedvezményezettre és a kapcsolt szervezeteire nézve meghatározott egyösszegű hozzájárulást alkalmazza, ha megállapítása szerint az intézkedés megfelelő feladatait vagy részét sikerült az I. melléklet szerint megfelelően végrehajtani;
- (d) Ha a támogatás formáját tekintve az I.3.2. cikk (d) pontjának rendelkezései szerint átalányként meghatározott hozzájárulást jelent, akkor az Ügynökség az adott cikkben hivatkozott átalányt alkalmazza azokra az elszámolható költségekre vagy arra a hozzájárulásra, amelyet az Ügynökség a kedvezményezettek és kapcsolt szervezeteik részére jóváhagyott.

II.25.2. 2. lépés: Korlátozás a támogatás maximális összegére

Az Ügynökség által a kedvezményezetteknek kifizetett teljes összeg semmilyen körülmények között sem lehet nagyobb, mint a támogatás maximális összege.

Ha az 1. lépés alapján kapott összeg nagyobb ennél a maximális összegnél, a támogatás végleges összegét az Ügynökség az utóbbira korlátozza.

II.25.3. 3. lépés: Levonás a nyereséget tiltó szabály alapján

A különös feltételek ellenkező értelmű rendelkezésének hiányában a vissza nem térítendő támogatás a kedvezményezettek számára nem termelhet hasznot.

„Haszon” alatt azt az összeget kell érteni, amennyivel az 1. és a 2. lépésben meghatározott és a *projekt* összes bevételével növelt összeg meghaladja a *projekt* összes elszámolható költségét.

A *projekt* összes elszámolható költsége az Ügynökség által az I.3.2. cikk a) pontjának megfelelően visszatérített költségkategóriákra vonatkozóan jóváhagyott, konszolidált összes elszámolható költség.

A projekt összes bevétele az azon a napon megállapított, keletkezett vagy igazolt, konszolidált összes bevétel, amelyen a koordináló kedvezményezett elkészíti az egyenleg kifizetése iránti kérelmet.

Bevételek minősül:

- (a) a *projekt* által termelt bevétel;
- (b) a harmadik fél által valamelyik kedvezményezett vagy kapcsolódó szervezet javára nyújtott pénzügyi hozzájárulás, amennyiben azt a harmadik fél az I.3.2. cikk a) pontjának (i) alpontja szerint kifejezetten a projektnek azon elszámolható költségeinek a finanszírozására szánt, amelyeket az Ügynökség megtérít.

Nem minősül bevételnek:

- (a) a harmadik fél által nyújtott pénzügyi hozzájárulás, amennyiben az a megállapodás szerinti elszámolható költségeken kívül egyéb költségek fedezésére is felhasználható;
- (b) a harmadik fél által nyújtott pénzügyi hozzájárulás, amelyből a *végrehajtási időszak* végén fel nem használt összeget nem kötelező visszafizetni.

Az esetleges nyereség a levonása annak a végleges visszatérítésnek az aránya szerint történik, amelyet az Ügynökség az I.3.2. cikk a) pontja (i) alpontjában említett költségkategóriáiban ténylegesen elszámolható projektköltségekre nézve jóváhagyott. A levonás az 1. és 2. lépés szerint kiszámított összeget terheli.

II.25.4. 4. lépés: Levonás a nem megfelelő végrehajtás vagy egyéb kötelezettségek megszégése miatt

Az Ügynökség a támogatás maximális összegét csökkenteni jogosult, ha a projekt végrehajtása nem volt megfelelő, azaz nem a II. mellékletben megadott ismertetés szerint történt (azaz a végrehajtás elmaradt vagy elégtelen, részleges vagy késedelmes volt), vagy valamelyik egyéb szerződés kötelezettség sérült.

A levonás összege arányos lesz a tevékenység helytelen végrehajtásának mértékével, illetve a kötelezettség megségés súlyosságával.

Azt az esetet kivéve, ahol a levonás oka a II.19.2. cikk a) pontjának (iii) alpontjában rögzített 2%-os szabály be nem tartása, az Ügynökség köteles a támogatás csökkentését megelőzően a koordináló kedvezményezettnek *hivatalos értesítés* küldeni:

(c) és abban tájékoztatást adni:

- (i) hogy a támogatás maximális összegét csökkenteni szándékozik;
- (ii) mekkora összeget szándékozik a támogatásból levonni;
- (iii) mi indokolja a levonást;

(d) és egyben felkérni a koordináló kedvezményezettet, hogy a *hivatalos értesítés* kézhezvételét követő 30 naptári napon belül nyújtsa be észrevételeit.

Ha az Ügynökséghez nem érkeznek észrevételek, vagy ha úgy dönt, hogy a beérkezett észrevételek dacára is folytatja az eljárást, döntéséről a koordináló kedvezményezettet *hivatalos értesítésben* tájékoztatja.

Ha az Ügynökség csökkenti a támogatás összegét, a támogatás csökkentett összegének kiszámításához (projekt helytelen végrehajtásának mértékével vagy a kötelezettség megségés súlyosságával arányosan számított) levonás összegét a *támogatás maximális összegéből* kell kivonnia.

A támogatás végleges összege a következő két összeg közül az alacsonyabbik lesz:

- (a) az 1–3. lépésben meghatározott összeg; vagy
- (b) a támogatásnak a 4. lépésben meghatározott csökkentett összege.

II.26. CIKK: BESZEDÉS

II.26.1. Beszedés az egyenleg kifizetésének időpontjában

Ha az egyenleg kifizetése beszedés formájában valósul meg, a koordináló kedvezményezett köteles az Ügynökségnek a szóban forgó összeget még akkor is visszafizetni, ha az esedékes összeg végső címzettje nem ő volt. Ugyanakkor az Ügynökség/Bizottság fenntartja a jogot arra, hogy az esedékes összeget közvetlenül a végső címzettől szedje be.

II.26.2. Beszedés az egyenleg kifizetése után

Ahol az összeget a II.27.6., a II.27.7. és a II.27.8. cikk szerint kell beszédni, a vizsgálat alá vont vagy az OLAF megállapításainak tárgyát képző kedvezményezett köteles a kérdéses összeget az Ügynökségnek visszafizetni. Ahol a vizsgálat megállapításai nem egy konkrét kedvezményezettre vonatkoznak, a koordináló kedvezményezett köteles az Ügynökségnek a szóban forgó összeget még akkor is visszafizetni, ha az esedékes összeg végső címzettje nem ő volt.

Az Ügynökség által a kedvezményezett szervezeteinek hozzájárulásként esetleg jogosulatlanul folyósított összegek visszafizetésének felelőssége az egyes kedvezményezetteket terheli.

II.26.3. A beszédesi eljárás

Az Ügynökség köteles a beszédés előtt az érintett kedvezményezettnek hivatalos értesítést küldeni, és abban:

- (a) tájékoztatni a kedvezményezettet arról, hogy a jogosulatlanul folyósított összeget szándékában áll beszédni;
- (b) meghatározni az esedékes összeget és a beszédés okait; és
- (c) felkérni a kedvezményezettet arra, hogy adott határidőre nyújtsa be észrevételeit.

Ha észrevétel benyújtására nem kerül sor, vagy az Ügynökség a kedvezményezett által benyújtott észrevétel ellenére a beszédesi eljárás lefolytatása mellett dönt, jogában áll a beszédést a kedvezményezett részére küldött, terhelési értesítést tartalmazó hivatalos értesítésben fizetés feltételeinek és napjának megjelölése mellett megerősíteni.

Ha a fizetés a terhelési értesítésben meghatározott időpontig nem teljesül, az Ügynökség az esedékes összeget az alábbiak szerint szedi be:

- (a) a kedvezményezett előzetes hozzájárulása nélkül ellentételezi azt egy olyan összeggel, amellyel a kedvezményezettnek az Ügynökség, a Bizottság vagy valamelyik végrehajtó ügynökség (az EU vagy az Európai Atomenergia-közösség (Euratom) költségvetése terhére) tartozik („ellentételezés”);

Kivételes esetekben, az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében az Ügynökség/Bizottság a határidő lejárta előtt is ellentételezhet.

Az EUMSZ 263. cikkével összhangban az ilyen ellentételezés ellen kereset nyújtható be a Törvényszékhez.

- (b) lehívja a pénzügyi garanciát, amennyiben annak nyújtása a [I.4.9. cikk](#) szerint megtörtént („pénzügyi garancia lehívása”)

[PT1] megjegyzést írt: Az I.4.9. cikkben nincs szó pénzügyi garanciáról

(c) a kedvezményezetteket az előzetes költségvetésben (III. melléklet legutolsó módosított változatában) az egyes kedvezményezettek számára jelzett maximális EU-hozzájárulás mértékéig egyetemleges felelősséggel terheli

(d) a II.18.2. cikkben vagy a különös feltételekben foglaltak szerint pert indít, vagy a II.18.3. cikkben foglaltak szerint végrehajtható határozatot fogad el.

II.26.4. Késedelmi kamat

Ha a fizetés a terhelési értesítésben feltüntetett határidőre nem teljesül, a beszedendő összeg I.4.13. cikkben meghatározott mértékű késedelmi kamattal növekszik a terhelési értesítésben szereplő fizetési határidőt követő naptól addig a napig (ezt a napot is beleértve), amikor az Ügynökséghez a teljes összeg beérkezik.

A fizetés részleges teljesítése esetén a fizetett összegből először a költségeket és a késedelmi kamatot, majd a tőkét kell kiegyenlíteni.

II.26.5. Bankköltség

A 2007/64/EK irányelv hatálya alá tartozó eseteket kivéve a beszédesi eljárás során felmerült banki költségeket az érintett kedvezményezett köteles viselni.

II.27. CIKK: ELLENŐRZÉS, VIZSGÁLAT ÉS ÉRTÉKELÉS

II.27.1. Műszaki és pénzügyi ellenőrzés, vizsgálat, valamint időközi és záró értékelés

Az Ügynökség jogosult akár a projekt végrehajtása alatt, akár később műszaki és pénzügyi ellenőrzéseket és pénzügyi vizsgálatokat végezni annak meghatározása érdekében, hogy a kedvezményezett megfelelően hajtja-e végre a projektet, és teljesíti-e a szerződéses kötelezettségeket. Az egyösszegű, az egységköltség, illetve az átalány összegeinek időszakos értékelése céljából ellenőrizheti a kedvezményezett jog szerinti nyilvántartásait is.

Az ellenőrzések vagy vizsgálatok keretében átadott információkat és dokumentumokat bizalmasan kell kezelni.

Továbbá az Ügynökség jogosult időközi vagy záróértékelést is lefolytatva felmérni, milyen hatást váltott ki a projekt az érintett uniós program célkitűzéseire képest.

Az Ügynökség ellenőrzéseit, pénzügyi vizsgálatait vagy értékeléseit közvetlenül az Ügynökség saját munkatársai vagy a nevében megbízás alapján eljáró bármely egyéb külső szerv lefolytathatja.

Az Ügynökség a Szerződés végrehajtása alatt, valamint az egyenleg kifizetésétől számított ötéves időszak során indíthat ilyen ellenőrzéseket, vizsgálatokat vagy értékeléseket. Ha a *támogatás maximális összege* nem nagyobb, mint 60 000 EUR, ez az időszak három évre korlátozódik.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 2007. november 13-i 2007/64/EK irányelve a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 97/7/EK, a 2002/65/EK, a 2005/60/EK és a 2006/48/EK irányelv módosításáról és a 97/5/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

Az ellenőrzési, vizsgálati vagy értékelési eljárás kezdőnapjának az a nap számít, amikor az Ügynökségtől a bejelentésről írt levelet a címzett átveszi.

Ha a vizsgálat tárgya valamelyik kapcsolt szervezet, az érintett kedvezményezett köteles a kapcsolt szervezetet tájékoztatni.

II.27.2. Kötelezettség a dokumentumok megőrzésére

A kedvezményezetteknek az egyenleg kifizetésének napjától számítva öt évig kell megőrizniük az összes eredeti dokumentumot, különösen megfelelő adathordozón tárolt számviteli és adónyilvántartásokat, ideértve a nemzeti jogszabályok szerint és a saját feltételeik alapján lehetséges digitalizált eredeti példányokat is.

Ha a *támogatás maximális összege* nem nagyobb, mint 60 000 EUR, a dokumentumok kötelező megőrzésének időszaka három évre korlátozódik.

Az első és a második albekezdésben rögzített időszakok meghosszabbodnak, ha a támogatást tárgyában vizsgálat, fellebbezés, peres eljárás vagy igényrendezés van folyamatban, ideértve a II.27.7. cikkben említett eseteket is. Ilyen esetekben a kedvezményezett a vizsgálat, fellebbezés, peres eljárás vagy igényrendezés lezárásáig köteles a dokumentumokat megőrizni.

II.27.3. Információszoolgáltatási kötelezettség

Ha az ellenőrzés, a vizsgálat vagy az értékelés az egyenleg kifizetése előtt kezdődik, a koordináló kedvezményezett köteles az Ügynökség vagy az általa meghatalmazott független szerv kérésére mindennemű többek között elektronikus formátumú információt szolgáltatni. Adott esetben az Ügynökségnek jogában áll a kedvezményezettől közvetlen információszolgáltatást kérni.

Ahol az ellenőrzés vagy a vizsgálat az egyenleg kifizetése után indul, az előző albekezdésben említett információt az érintett kedvezményezett köteles szolgáltatni.

Amennyiben a kedvezményezett nem teljesíti a fenti kötelezettségeket, az Ügynökség:

- (a) a kedvezményezett által szolgáltatott információval nem kellő mértékben indokolt összes költséget el nem számolhatónak tekintheti;
- (b) a kedvezményezett által szolgáltatott információval nem kellő mértékben indokolt egységnyi, egyösszegű vagy átalányhozjárulást jogosulatlannak tekintheti.

II.27.4. Helyszíni látogatás

A helyszíni látogatás során a kedvezményezettek kötelesek az Ügynökség munkatársai és az általa felhatalmazott külső személyek számára hozzáférést biztosítani a projekt végrehajtásának aktuális vagy korábbi helyszíneire és telephelyeire, valamint az összes szükséges információhoz, ideértve az elektronikus formátumú információkat is.

Kötelesek biztosítani, hogy az információk a helyszíni látogatás időpontjában azonnal rendelkezésre álljanak, és a kért információk megfelelő formában kerüljenek átadásra.

Amennyiben a kedvezményezett az első és második albekezdésben rögzített kötelezettség ellenére megtagadja hozzáférést a helyszínekhez, telephelyekhez és információhoz, az Ügynökség:

- (a) a kedvezményezett által szolgáltatott információval nem kellő mértékben indokolt költségeket el nem számolhatónak tekintheti;
- (b) a kedvezményezett által szolgáltatott információval nem kellő mértékben indokolt egységnyi, egyösszegű vagy átalányhozzájárulást jogosulatlannak tekintheti.

II.27.5. Kontradiktórius vizsgálati eljárás

A vizsgálat megállapításai alapján ideiglenes jelentést (a „vizsgálati jelentéstervezet”) kell készíteni. A jelentéstervezetet az Ügynökség vagy meghatalmazott képviselője köteles észrevételezésre 30 naptári napos határidőt hagyva megküldeni az érintett kedvezményezettnek. A végleges jelentést („végleges vizsgálati jelentés”) az észrevételek benyújtására vonatkozó határidőtől számított 60 naptári napon belül kell elküldeni a kedvezményezettnek.

II.27.6. A vizsgálat megállapításainak következményei

A vizsgálat végleges megállapításai alapján az Ügynökség megteheti a belátása szerint szükséges intézkedéseket, így egyebek mellett a II.26. cikkben előírtak alapján beszedést foganatosíthat az egyenleg kifizetésékor, vagy miután a kifizetéseinek egyenlegét részben vagy egészben kifizette.

Ha a vizsgálat a végleges megállapításokat az egyenleg kifizetése után teszi, a beszedendő összeg a támogatásnak a II.25. cikk szerint meghatározott, felülvizsgált végleges összege és a Szerződés alapján a projekt végrehajtásáért a kedvezményezettek számára kifizetett teljes összeg közötti különbségnek felel meg.

II.27.7. A rendszeres vagy ismétlődő hiba, rendellenesség korrekciója, csalás és köteleességszegés

II.27.7.1. Az Ügynökségnek jogában áll más támogatás vizsgálati megállapításait kiterjeszteni erre a támogatásra, ha:

- (a) megállapítható, hogy a kedvezményezett a számára az Unió vagy Euratom által hasonló feltételek mellett megítélt támogatás során rendszeres vagy ismétlődő hibát, *szabálytalanságot, csalást* vagy súlyos kötelezettségszegést követett el, és a hiba, *szabálytalanság, csalás* vagy kötelezettségszegés lényeges hatással van erre a támogatásra; és
- (b) a pénzügyi vizsgálat végleges megállapításait a megállapítások által érintett vissza nem térítendő támogatások jegyzékével együtt a II.27.1. cikkben említett időszakon belül hivatalos értesítésben megküldi a kedvezményezettnek.

A megállapítások kiterjesztésének lehetséges következményei:

- (a) a költségek elutasítása azok el nem számolhatósága miatt;
- (b) a támogatás csökkentése a II.25.4. cikkben foglaltak szerint;
- (c) jogosulatlan összegek beszedése a II.26. cikkben foglaltak szerint;
- (d) a kifizetések felfüggesztése a II.24.1. cikkben foglaltak szerint;
- (e) a tevékenység végrehajtásának felfüggesztése a II.16.2. cikkben foglaltak szerint;
- (f) megszüntetés a II.17.3. cikkben foglaltak szerint.

II.27.7.2. A rendszeres vagy ismétlődő hibáról és a megállapításainak kiterjesztésére vonatkozó szándékáról az Ügynökség *hivatalos értesítést* küld a kedvezményezettnek az érintett vissza nem térítendő támogatások jegyzékével együtt.

(c) Ha a megállapítások tárgya a költségek elszámolhatósága, az eljárás a következő:

1. lépés: A *hivatalos értesítés* kötelező tartalma:

- (i) felkérés a megállapításokkal érintett támogatások jegyzékével kapcsolatos észrevételek benyújtására;
- (ii) (ii) felkérés az összes érintett támogatás átdolgozott pénzügyi kimutatásának benyújtására;
- (iii)(iii) adott esetben, a rendszeres vagy ismétlődő hiba, szabálytalanság, csalás vagy kötelezettségzegés alapján az Ügynökség által megállapított, az elutasítandó összegek kiszámítására alkalmas extrapolációs korrekciós szorzó, ha az érintett kedvezményezett:

- megítélése szerint nem lehetséges vagy gyakorlati szempontból kivihetetlen az átdolgozott pénzügyi kimutatások benyújtása; vagy

- nem nyújt be átdolgozott pénzügyi kimutatásokat.

2. lépés: Az érintett kedvezményezettnek a *hivatalos értesítés* kézhezvétele után 60 naptári nap áll a rendelkezésére észrevételeinek megtételére, az átdolgozott pénzügyi kimutatások benyújtására illetve arra, hogy egy kellően megindokolt alternatív korrekciós módszerre javaslatot tegyen. Az Ügynökség ezt a határidőt indokolt esetekben meghosszabbíthatja.

3. lépés: Ha a kedvezményezett a benyújtott átdolgozott pénzügyi kimutatásaiban figyelembe veszi a megállapításokat, az Ügynökség az így átdolgozott pénzügyi kimutatások alapján meghatározza a korrekciót igénylő összeget.

Ha a kedvezményezett alternatív korrekciós módszert javasol, és az Ügynökség azt elfogadja, köteles a kedvezményezettet *hivatalos értesítésben* tájékoztatni:

- (i) az alternatív módszer elfogadásáról;
- (ii) az e módszer alkalmazásával meghatározott felülvizsgált elszámolható költségekről.

Ellenkező esetben az Ügynökség köteles az érintett kedvezményezettet *hivatalos értesítésben* tájékoztatni:

- (i) hogy a megjegyzéseket illetve a javasolt alternatív megoldást nem fogadja el;
- (ii) az eredetileg a kedvezményezettel közölt extrapolációs módszer alkalmazásával meghatározott felülvizsgált elszámolható költségekről.

Ha a rendszeres vagy ismétlődő hiba, *szabálytalanság, csalás* vagy kötelezettségzegés megállapítására az egyenleg kifizetése után kerül sor, a beszedendő összeg megegyezik az alábbiak különbségével:

- (i) a támogatás felülvizsgált végleges összege, amelyet a II.25. cikknek megfelelően a kedvezményezett által bejelentett és az Ügynökség által jóváhagyott felülvizsgált elszámolható költségek alapján vagy az extrapolációt követő felülvizsgált elszámolható költségek alapján kell meghatározni; valamint
- (ii) a Szerződés szerint a projekt végrehajtásáért a kedvezményezetteknek kifizetett teljes összeg.

(d) Ha a megállapítások tárgya a költségek elszámolhatósága, az eljárás a következő:

1. lépés: A hivatalos értesítés kötelező tartalma:

- (i) a kedvezményezettnek címzett felkérés, hogy a megállapításokkal érintett támogatások jegyzékével kapcsolatos észrevételeit nyújtsa be; és
- (ii) az az átalánykorrekció, amelyet az Ügynökség a támogatás maximális összegére vagy annak egy részére az arányosság elve alapján alkalmazni szándékozik.

2. lépés: Az érintett kedvezményezettnek a hivatalos értesítés kézhezvételétől 60 naptári nap áll a rendelkezésére észrevételeinek megtételére, illetve arra, hogy egy kellően megindokolt alternatív átalánykorrekciós módszerre javaslatot tegyen.

3. lépés: Ha az Ügynökség elfogadja a kedvezményezett által javasolt alternatív átalányt, hivatalos értesítésben köteles a kedvezményezettet tájékoztatni:

- (i) az alternatív átalány elfogadásáról;
- (ii) a támogatásnak az alternatív átalány alkalmazásával meghatározott korigált összegéről.

Ellenkező esetben az Ügynökség köteles az érintett kedvezményezettet hivatalos értesítésben tájékoztatni:

- (i) a megjegyzések illetve a javasolt alternatív átalány elutasításáról;
- (ii) a támogatás korigált összegéről, amelyet a kedvezményezettel eredetileg közölt átalánykorrekció alkalmazásával határozott meg.

Ha a rendszeres vagy ismétlődő hiba, szabálytalanság, csalás vagy kötelezettségszegés megállapítására az egyenleg kifizetése után kerül sor, a beszedendő összeg megegyezik az alábbiak különbségével:

- (i) a támogatás felülvizsgált végleges összege az átalánykorrekció után; és
- (ii) a Szerződés szerint a projekt végrehajtásáért a kedvezményezetteknek kifizetett teljes összeg.

II.27.8 OLAF-ellenőrzések és vizsgálatok

Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) az ellenőrzések és vizsgálatok tekintetében, különösen a hozzáférés vonatkozásában azonos jogokkal rendelkezik, mint az Ügynökség.

A 2185/96/Euratom, EK tanácsi rendelet⁹ és a 883/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁰ értelmében az OLAF is végezhet helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat az Európai Unió pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelméért szóló uniós jogszabályokban rögzített eljárásoknak megfelelően.

Adott esetben az Ügynökség az OLAF megállapításai alapján összegeket szedhet be a kedvezményezettektől.

⁹ A Tanács 1996. november 11-i 2185/96/Euratom, EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. szeptember 11-i 883/2013/EU, Euratom rendelete az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról.

Szerződés száma: LIFE17

Az OLAF vizsgálatok megállapításai folytán büntetőjogi felelősségre vonás is indulhat a nemzeti jog alapján.

II.27.9. Az Európai Számvevőszék ellenőrzései és vizsgálatai

Az Európai Számvevőszék az ellenőrzések és vizsgálatok tekintetében, különösen a hozzáférés vonatkozásában azonos jogokkal rendelkezik, mint az Ügynökség.

